

# Hospodaření, financování a účetnictví Domova pro seniory Strážnice

Anna Marková

---

Bakalářská práce  
2017



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta managementu a ekonomiky

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta managementu a ekonomiky  
Ústav financí a účetnictví  
akademický rok: 2016/2017

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Anna Marková**  
Osobní číslo: **M14040**  
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**  
Studijní obor: **Účetnictví a daně**  
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Hospodaření, financování a účetnictví domova pro seniory  
Strážnice**

Zásady pro vypracování:

### Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

#### I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních zdrojů a zpracujte poznatky týkající se oblasti příspěvkových organizací, jejich hospodaření, financování a účetnictví.

#### II. Praktická část

- S využitím účetních výkazů analyzujte hospodářskou a finanční situaci dané příspěvkové organizace.
- Výsledky analýzy zhodnoťte a navrhnete doporučení pro vybranou organizaci, která by vedla ke zlepšení současného stavu.

### Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran  
Rozsah příloh:  
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

**KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.**  
**MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. Příspěvkové organizace 2014. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 268 s. ISBN 978-80-7478-527-6.**  
**OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.**  
**SEAMAN, Bruce A. a Dennis R. YOUNG. Handbook of research on nonprofit economics and management. Northampton, MA: Edward Elgar, c2010, 352 s. ISBN 978-1-84720-358-8.**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.  
Ústav financí a účetnictví  
Datum zadání bakalářské práce: 15. prosince 2016  
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2017

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016



doc. Ing. David Tuček, Ph.D.  
děkan



prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková  
ředitelka ústavu

## PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

### Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjmem – licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

### Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 9.5.2017

Jméno a příjmení: ANNA MARKOVA

.....  
Markova!  
.....  
podpis diplomanta

## **ABSTRAKT**

Tato bakalářská práce se zabývá hospodařením, financováním a účetnictvím příspěvkové organizace Domov pro Seniory Strážnice. Teoretická část nejprve stručně charakterizuje neziskové organizace, větší část je věnována příspěvkovým organizacím zřízeným územními samosprávnými celky. Dále se popisuje hospodaření a zdroje financování a na závěr je zmíněno účetnictví příspěvkových organizací.

Obsahem praktické části je rozbor hospodaření, na to navazující finanční analýza a zdroje financování. Posledním bodem jsou uvedeny konkrétní příklady účtování dané organizace. V závěru práce jsou navržena možná doporučení pro zlepšení hospodářské situace domova pro seniory.

**Klíčová slova:** nezisková organizace, příspěvková organizace, hospodaření, financování, účetnictví, finanční analýza, hlavní činnost, vedlejší činnost

## **ABSTRACT**

This bachelor thesis deals with management, financing and accounting of public-benefit corporation – Retirement home, Strážnice. In the first, theoretical, part the non-profit institutions are shortly defined where the main focus is on the public-benefit corporation founded by local self-governments, then its management, the sources of financing and finally the accounting of public-benefit corporation.

In the practical part there is the analysis of management, the follow-up financial analysis and the sources of financing as well as the particular accounting examples of the chosen institution. Finally, the last chapter suggests some potential recommendations for economic situation improvement of Retirement home.

**Keywords:** non-profit institution, public-benefit corporation, management, financing, accounting, financial analysis, main activity, additional activity

Tímto bych chtěla poděkovat svojí vedoucí bakalářské práce paní Ing. Milaně Otrusinové, Ph.D. za užitečné rady a komentáře. Poděkování patří také příspěvkové organizaci Domov pro Seniors Strážnice, konkrétněji paní ředitelce JUDr. Ivaně Kyjovské za svolení ke zpracování bakalářské práce a paní Renatě Severinové za poskytnutí všech informací, ochotu a za věnovaný čas.

Poděkování patří také mé rodině a hlavně příteli, neboť mě podporovali během celého bakalářského studia.

## OBSAH

<b>ÚVOD</b> .....	<b>9</b>
<b>CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE</b> .....	<b>11</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>12</b>
<b>1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE</b> .....	<b>13</b>
1.1 VYMEZENÍ POJMU.....	13
1.2 DRUHY NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ .....	13
<b>2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE</b> .....	<b>14</b>
2.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA .....	14
2.2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZŘÍZENÉ ORGANIZAČNÍ SLOŽKOU STÁTU .....	14
2.3 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZŘÍZENY ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY .....	15
2.3.1 Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací .....	15
2.3.2 Zřizovací listina, její obsah a další vnitřní předpisy .....	15
2.3.3 Organizační struktura příspěvkové organizace .....	16
2.3.4 Povinnosti a práva zřizovatele vůči příspěvkové organizaci .....	17
<b>3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE</b> .....	<b>19</b>
3.1 HLAVNÍ ČINNOST.....	19
3.2 DOPLŇKOVÁ ČINNOST .....	19
3.3 HOSPODAŘENÍ S MAJETKEM .....	20
3.4 ROZPOČET PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE .....	21
<b>4 ZDROJE FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE</b> .....	<b>22</b>
4.1 PROSTŘEDKY ZÍSKANÉ VLASTNÍ ČINNOSTÍ .....	22
4.2 PROSTŘEDKY OD ZŘIZOVATELE.....	22
4.3 TRANSFERY .....	22
4.4 PENĚŽNÍ FONDY A FONDY VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ.....	23
4.4.1 Fond odměn.....	23
4.4.2 Rezervní fond .....	23
4.4.3 Investiční fond.....	24
4.4.4 Fond kulturních a sociálních potřeb .....	24
4.5 DARY .....	25
4.6 PŮJČKY A ÚVĚRY.....	25
<b>5 ÚČETNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE</b> .....	<b>26</b>
5.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ.....	26
5.1.1 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů .....	26
5.1.2 Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů; pro některé vybrané účetní jednotky .....	26
5.1.2.1 Směrná účtová osnova .....	27
5.1.3 České účetní standardy pro vybrané účetní jednotky.....	27
5.2 OBECNÁ PRAVIDLA ÚČTOVÁNÍ U VYBRANÝCH POLOŽEK .....	29
5.2.1 Dlouhodobý majetek .....	29
5.2.2 Transfery .....	29
5.2.3 Fondy.....	31

5.2.4	Podrozvahové účty .....	33
5.2.5	Náklady a výnosy hlavní činnosti a doplňkové činnosti .....	34
<b>II</b>	<b>PRAKTICKÁ ČÁST .....</b>	<b>37</b>
<b>6</b>	<b>DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE .....</b>	<b>38</b>
6.1	PŘEDSTAVENÍ ORGANIZACE .....	38
6.2	PŘEDMĚT ČINNOSTI .....	39
6.2.1	Domov pro seniory .....	39
6.2.2	Domov se zvláštním režimem .....	39
6.3	VÝVOJ ZAŘÍZENÍ.....	40
6.4	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA .....	41
<b>7</b>	<b>HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE.....</b>	<b>42</b>
7.1	HLAVNÍ ČINNOST.....	42
7.2	DOPLŇKOVÁ ČINNOST .....	42
7.3	ROZKLÍČOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ PRO Hlavní a doplňkovou činnost.....	42
7.4	MAJETEK.....	43
7.5	HOSPODAŘENÍ S FONDY .....	43
7.5.1	Fond odměn.....	44
7.5.2	Fond kulturních a sociálních potřeb .....	44
7.5.3	Rezervní fond z ostatních titulů .....	45
7.5.4	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření .....	45
7.5.5	Fond investic .....	46
<b>8</b>	<b>ANALÝZA HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE .....</b>	<b>47</b>
8.1	ANALÝZA MAJETKOVÉ STRUKTURY .....	47
8.2	ANALÝZA FINANČNÍ STRUKTURY .....	49
8.3	ANALÝZA NÁKLADŮ Z HLAVNÍ ČINNOSTI .....	50
8.4	ANALÝZA VÝNOSŮ Z HLAVNÍ ČINNOSTI.....	52
8.5	NÁKLADY A VÝNOSY Z HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI .....	54
8.6	ANALÝZA VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ.....	55
8.7	SPECIFICKÉ UKAZATELE PRO MUNICIPALNÍ FIRMY.....	55
8.7.1	Autarkie.....	55
8.7.2	Rentabilita hospodářské činnosti.....	56
8.7.3	Aktivita.....	56
8.7.4	Financování .....	57
8.7.5	Likvidita .....	57
<b>9</b>	<b>ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....</b>	<b>58</b>
9.1	PŘÍSPĚVKY NA PROVOZ ÚČELOVĚ A NEÚČELOVĚ URČENÉ .....	58
9.2	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI.....	58
9.3	DALŠÍ ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	59
<b>10</b>	<b>ÚČETNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE .....</b>	<b>61</b>
10.1	VEDENÍ ÚČETNICTVÍ.....	61
10.2	KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY ÚČTOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE.....	61
<b>11</b>	<b>SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ.....</b>	<b>63</b>



<b>ZÁVĚR .....</b>	<b>69</b>
<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....</b>	<b>70</b>
<b>SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....</b>	<b>73</b>
<b>SEZNAM OBRÁZKŮ .....</b>	<b>74</b>
<b>SEZNAM TABULEK.....</b>	<b>75</b>
<b>SEZNAM GRAFŮ .....</b>	<b>77</b>
<b>SEZNAM PŘÍLOH.....</b>	<b>78</b>

## ÚVOD

Hlavní důvod zvolení tématu o neziskovém sektoru, konkrétněji o příspěvkových organizacích, je ten, že pro mnoho lidí v České republice je tato oblast mnohem méně známá a povědomá než podnikatelské subjekty. Také zákony, kterými se tyto organizace řídí, vykazují velké nedostatky a nejasnosti. Přitom neziskový sektor má obecně za cíl a podstatu zajistit takové statky a služby, které nedokáže zabezpečit ziskový sektor. Proto tyto příspěvkové organizace fungují na principu neziskovosti, to znamená, že jejich cílem není dosáhnout co největší zisk, ale naplňovat své poslání. Poskytují služby v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, bezpečnosti a kultury. Jsou členěny na příspěvkové organizace státu a příspěvkové organizace územních samosprávných celků, což je i případ Domova pro seniory Strážnice. Cílem domova je zajistit sociální péči pro své klienty, umožnit jim kvalitní a běžný způsob života, protože například ze zdravotních nebo ze sociálních důvodů už nejsou schopni se sami o sebe postarat. Cílovou skupinou tohoto domova jsou senioři, osoby s chronickými nemocemi nebo se zdravotním postižením.

Druhý důvod zvolení konkrétně příspěvkové organizace, která poskytuje sociální služby, je ten, že statistické údaje České republiky vypovídají o prodlužování věku do vysokého stáří. Proto kapacity těchto domovů jsou ze 100 % naplněny a počet žadatelů na čekacích listinách převyšuje nabídku až několikanásobně. Cílem této práce je tedy alespoň zčásti pomoci Domovu pro seniory ve Strážnici vylepšit případné nedostatky tak, aby klienti byli maximálně spokojeni a aby organizace fungovala a v budoucnu se možná i rozrůstala.

V teoretické části práce je vymezena obecná charakteristika neziskové organizace a druhy těchto organizací. Nejvíce je práce zaměřena na příspěvkové organizace, které jsou zřízeny územními samosprávnými celky. Poukázáno je i na jejich zřizování, změny a zrušení těchto organizací, obecnou organizační strukturu a povinnosti a práva zřizovatele vůči příspěvkové organizaci. Dalším důležitým bodem je hospodaření příspěvkových organizací a způsob financování těchto organizací. V poslední kapitole teoretické části je představena legislativa České republiky v oblasti hospodaření, především zákon o účetnictví a vyhláška, kterou se tento zákon provádí.

Praktická část práce bude navazovat na teoretickou základnu. Bude představena příspěvková organizace, popsáno hospodaření organizace, které se dělí na hlavní a doplňkovou činnost, vypsány jednotlivé fondy, se kterými daná příspěvková organizace hospodaří. Následně

bude provedena finanční analýza a analýza pro municipální jednotky, která poodkryje nedostatky a slabé stránky. Následně budou charakterizovány zdroje financování a v neposlední řadě popsáno vedení účetnictví včetně konkrétních příkladů účtování dané organizace. Na závěr práce budou tvořeny a aplikovány návrhy a opatření z oblasti hospodaření, financování a účetnictví, které budou odhaleny z finanční analýzy.

Pokud některé z návrhů a doporučení zaujmou organizaci, bude nutné vytvořit důkladný propočet užitku a vynaložených nákladů, zjistit zájem okolí o daný návrh, u některých případů zjistit samotný zájem u klientů organizace. Příspěvková organizace bude muset počítat i s případnými hrozbami týkajícími se daných změn.

## CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Primárním cílem bakalářské práce je na základě zjištěných nedostatků navrhnout zlepšení, která by přispěla ke zdokonalení hospodaření, financování a účetnictví Domova pro seniory Strážnice, příspěvkové organizace. Bude se jednat o doporučení, které zefektivní hospodářskou činnost pronájmem nevyužitých prostor ať už osobám z blízkého okolí, nebo obyvatelům města Strážnice. Druhou variantou je možnost tyto prostory využít pro zkvalitnění vlastních služeb, kdy příspěvková organizace v rámci hospodářské činnosti pořádá kurzy, školení a konference. Díky pravidelnosti by se jednalo o další příjmy příspěvkové organizace. Dalším doporučením a návrhem, kterým se práce zabývá, je zlepšení komunikace v oblasti internetu a sociálních sítí, možnost prodeje výrobků klientů a možnost zvýšení ceny za obědy pro zaměstnance a ostatní veřejnost, která je odběratelem těchto služeb.

Při zpracování práce je využito různých metod, u teoretické části se jedná o kritickou literární rešerši, která postaví základ celé práce. Za pomoci odborné literatury jsou popsány základní oblasti fungování příspěvkových organizací. Metody kvantitativního výzkumu se projeví v praktické části. Zde bude převažovat finanční analýza dokumentů, kdy jsou analyzovány interní materiály. Další metodou bude metoda dedukce, komparace a syntézy výsledků. Data budou doplňována a vzájemně porovnávána. Zjištěné výsledky se následně zobrazí v doporučeních. Ostatní informace budou získány metodou rozhovoru v organizaci, díky tomu budou získány hlubší a detailnější podrobnosti o organizaci.

V teoretické části budou zpracovány poznatky z odborné literatury za pomoci literární a kritické rešerše. Základním teoretickým východiskem jsou informace o neziskové organizaci, příspěvkové organizaci a jejich členění, zaměření se na příspěvkové organizace územních samosprávných celků, hospodaření a zdroje financování těchto organizací a v neposlední řadě legislativní úprava účetnictví příspěvkových organizací. Práce pokračuje praktickou částí, která je zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci, a to Domov pro seniory Strážnice. V práci bude nejprve obecně charakterizována a následně na to provedena finanční analýza hospodaření, popsání zdrojů financování a vedení účetnictví. Podklady pro tuto analýzu budou získávány především z účetních výkazů, konkrétněji z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy. Bakalářská práce vychází ze tří sledovaných let, a to rok 2014, 2015 a 2016. Dosažené výsledky budou porovnány včetně jejich změn mezi analyzovanými roky. Na základě poznatků analýzy budou shrnuty poznatky a následně budou navrženy možnosti pro zlepšení hospodaření a financování a účetnictví.

## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

# 1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

## 1.1 Vymezení pojmu

Nezisková organizace je pojem, který nebyl doposud v České republice definován nějakým platným právním předpisem. Obecně pro tyto subjekty platí, že nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, o jejichž činnost je jiný zájem, ať už ze strany státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Jsou založeny na základně uspokojení činnosti zřizovatele, a tudíž je zde kladen větší důraz na výsledek hlavního poslání, a ne na výši příjmů. Tyto organizace však nemusí být nutně neziskové, to ovšem neznamená, že nemohou vytvářet a nevytvářejí zisk. Pouze musí být tento zisk použit na další rozvoj organizace. Neziskové organizace musí být právnickou osobou. (Merlíčková Růžičková, 2013, s. 8–9)

Tyto organizace jsou **formálně** založeny, mají institucionální strukturu a organizační formu. Ve zřizovací listině každé veřejnoprávní neziskové organizace musí být přesně specifikován cíl, pro který je zřízena, musí být přesně vymezen i její status, náplň činnosti, druhy zabezpečovaných veřejných statků. Také musí být přesně specifikován její majetek, který zřizovatel své organizaci poskytne pro zajištění veřejných statků, proto musí být znám i účel využití majetku. Organizační forma neziskové organizace (OS nebo PO) a náplň činností, ale také skutečnost, kým je daná organizace zřizována, ovlivňuje nejenom způsob financování potřeb, ale také nakládání s majetkem a strukturu využití finančních zdrojů. (Peková, Pilný, Jetmar, 2012, s. 43)

## 1.2 Druhy neziskových organizací

Na organizace je možné nahlížet z několika hledisek:

- podle kritéria zakladatele,
- podle právně organizační normy,
- podle vykazování účetních informací a vedení účetnictví.

Dalším z hledisek, které je v této práci považováno za prioritní, je rozdělení ve vztahu k principům financování na **vládní neziskový sektor** (též nazvaný jako veřejný sektor, do kterého spadají organizační složky státu, územní samosprávné celky, státní fondy a Pozemkový fond České republiky a příspěvkové organizace) a **nevládní neziskový sektor** (neboli soukromý neziskový sektor, to jsou spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, politické strany a církve). (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 1–2)

## 2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

### 2.1 Obecná charakteristika

Příspěvkové organizace spadají do veřejného sektoru, kde působí především v oblasti školství, kultury, zdravotnictví, sociální péče, obrany, bezpečnosti a správy majetku. Jejich činnost nelze provozovat na principu samofinancování, jelikož poskytují své služby bezplatně anebo za nižší ceny, než jsou ceny obvyklé. Můžeme tedy usoudit, že příjmy jsou daleko nižší než výdaje, tudíž jsou tyto organizace velmi závislé na finanční podpoře svého zřizovatele. O těchto organizacích hovoříme jako o právnických osobách a vybraných účetních jednotkách.

Příspěvkové organizace existují ve dvou formách:

- **Příspěvkové organizace státu** – jak už název vypovídá, jsou zřízeny státem nebo organizačními složkami státu a řídí se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů,
- **příspěvkové organizace územních samosprávných celků** – jsou zřízeny územními samosprávnými celky na základně zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. (Otrusinová, Kubíčková, 2011, s. 6–7).

S ohledem na potřebu této práce je primárně kladen důraz na detail příspěvkových organizací územních samosprávných celků, pro dokreslení situace jsou ale příspěvkové organizace státu popsány alespoň okrajově.

### 2.2 Příspěvkové organizace zřízené organizační složkou státu

Tyto organizace mají přesně definovanou hlavní činnost zvláštním zákonem nebo zřizovací listinou. Proto mohou tvořit hlavní činnost za úplatu. Nejen že hospodaří s prostředky ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem, ale také s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, s prostředky získanými jinou činností, s prostředky ÚSC a státních fondů aj.

Důležitou podstatou je, že zákon v první řadě ukládá, že veškeré prostředky příspěvkových organizací jsou určeny pro stát. Dále také uvádí, že příspěvkové organizace jsou povinny sdělit svému zřizovateli jakékoli změny, které by mohly ovlivnit vztah ke státnímu rozpočtu. (Merlíčková Růžičková, 2013, s. 42–43)

## 2.3 Příspěvkové organizace zřízeny územními samosprávnými celky

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků jsou vymezeny podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, tak jak již bylo zmíněno výše. Musí být právnickou osobou a jsou zakládány a spravovány kraji, obcemi či městy. Na rozdíl od příspěvkových organizací, které jsou zřizovány státem, musí být zapsány v obchodním rejstříku, kdy návrh na zápis podává zřizovatel. Zápis se provádí do 15 dnů ode dne vzniku organizace. Obec nebo kraj má povinnost tuto informaci zveřejnit v Ústředním věstníku ČR, stejně tak jako informaci o zrušení nebo o sloučení zřizovaných příspěvkových organizací. (Mockovčiaková, 2011, s. 7)

### 2.3.1 Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací

O zřízení, zrušení nebo sloučení příspěvkové organizace může rozhodnout výhradně zastupitelstvo příslušného ÚSC. U obcí tato pravomoc vyplývá z § 84 ods.2 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, u krajů ze zákona o krajích. O vzniku příspěvkové organizace zřizovatel vydá zřizovací listinu, která musí obsahovat určité náležitosti. (Otrusinová, Kubíčková, 2011, s. 25)

*„Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určených zřizovatelem v rozhodnutí, jímž též určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze u příspěvkových organizací téhož zřizovatele.“* Uvádí zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů; § 27 odst. 7.

### 2.3.2 Zřizovací listina, její obsah a další vnitřní předpisy

Pokud se obec nebo kraj rozhodne, že zřídí příspěvkovou organizaci, je jejich povinností vydat zřizovací listinu této právnické osoby. Díky zřizovací listině může organizace využívat majetek zřizovatele pro vytváření činnosti, kterou jim nařídil. Tato listina má přesně vymezený obsah a je zapotřebí to vnímat jako zákonem stanové minimum, nikoli jako možné maximum rozhodnutí zřizovatele o povinnostech a právech, které vloží na zřízenou organizaci.



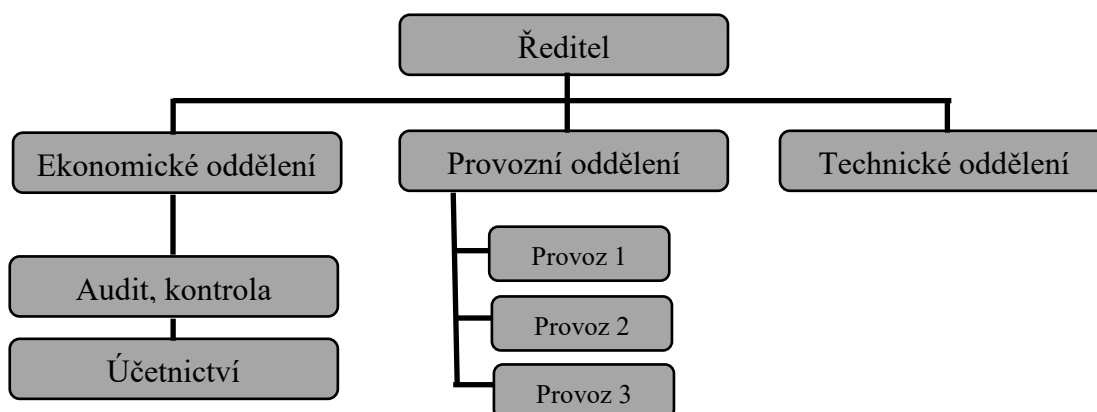
**Zřizovací listina obsahuje** přesné náležitosti, které vymezuje zákon:

- a) název zřizovatele,
- b) název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo,
- c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícímu předmětu činnosti,
- d) označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy,
- f) vymezení majetkových práv, které organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- g) okruhy doplňkové činnosti organizace, práva a povinnosti spojené s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,
- h) okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti
- i) vymezení doby, na kterou je organizace zřízena. (Mockovčiaková, 2011, s. 16–17)

Po založení příspěvková organizace vydá **další vnitřní předpisy**, které napomáhají při chodu:

- státu, který podléhá zřizovatelem,
- organizační řád,
- pravidla hospodaření,
- odpisový řád,
- pravidla pro oběh účetních dokladů a další vnitřní předpisy.

### 2.3.3 Organizační struktura příspěvkové organizace



Obr. 1 Organizační schéma (Stejskal, 2012, s. 51)

Jak můžeme vidět na obrázku, v čele stojí vedoucí organizace (ředitel), kterého jmenuje zřizovatel. Je současně statutárním orgánem, ale také zaměstnancem dané organizace. Jedná za celou příspěvkovou organizaci navenek. Odpovídá za činnost a hospodaření organizace, vydává vnitřní předpisy právnické osoby, zejména organizační a provozní řád. Ručí rovněž za dodržování všech právních předpisů včetně zákoníku práce a nese plnou zodpovědnost za případné důsledky z porušení rozpočtové kázně.

Nezbytným útvarem je ekonomické, právní či správní oddělení. Další útvary se již zabývají provozováním veřejných služeb, které jsou hlavní činností (vykonává technické či provozní oddělení). Jednotlivé stupně řízení vycházejí individuálně z velikosti a důvodu zřízení příspěvkové organizace a jsou konkrétně specifikovány pro každou organizaci ve vnitřním řádu. (Stejskal, 2012, s. 51)

#### **2.3.4 Povinnosti a práva zřizovatele vůči příspěvkové organizaci**

Hlavní povinností zřizovatele podle § 28 Zákona o rozpočtových pravidlech je poskytovat příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci. Zpravidla jsou to příspěvky na výkony, pro které byla daná organizace vytvořena. Existuje ovšem možnost, že tyto příspěvky mohou být využity i na jiné potřeby organizace v souladu s pravidly. Právo zřizovatele se vztahuje i na rozhodnutí ve směru využití zisku z doplňkové činnosti ve prospěch jiného zdroje než pouze pro svou hlavní činnost. Jestliže má příspěvková organizace plánované výnosy větší než plánované náklady, nebo má větší investiční zdroje, než organizace využije, a také pokud se organizace dopustí rozpočtové kázně, může zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu.

Porušením rozpočtové kázně je myšleno:

- a) finanční prostředky použije na jiný způsob, než zřizovatel nakáže,
- b) převede v jiné výši své finanční prostředky do peněžního fondu, než stanoví zákon nebo zřizovatel,
- c) použije prostředky peněžního fondu na jiný účel nebo v jiné výši, než stanoví zákon, zřizovatel nebo jiný právní předpis,
- d) použije provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky z peněžního fondu,
- e) překročí stanovený objem prostředků na platy.

Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 27–28) uvádějí i další povinnosti a práva zřizovatele, do kterých patří:

- rozhodnutí o možnosti vedení účetnictví buďto ve zjednodušeném, nebo plném rozsahu,
- provádět kontrolu hospodaření po celý rozpočtový rok,
- zajišťovat výkon finanční kontroly,
- písemně schvalovat výši a rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn,
- schvalovat odpisový plán,
- schvalovat rozpočet PO a ukazatele rozpočtu, výši neinvestičního příspěvku na provoz,
- jmenovat statutární orgány a stanovit, jakým způsobem mohou jednat navenek.

### 3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Hospodaření PO je ovlivněno především vztahem k rozpočtu zřizovatele a samozřejmě i bezprostředním vlivem zřizovatele na ekonomické rozhodování PO. Zákon v oblasti hospodaření dbá na důsledné oddělení pojmů, jako jsou investiční a provozní prostředky a rozlišení hlavní a vedlejší činnosti. PO je také povinna dbát na to, aby plnila určené úkoly co nejhospodárnějším způsobem. (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 19)

#### 3.1 Hlavní činnost

Hlavní činností příspěvkové organizace jsou takové činnosti, na základě kterých byla daná organizace založena. Tedy hlavně aby splnila očekávání od zřizovatele. Přesné vymezení hlavní činnosti najdeme ve zřizovací listině. U této činnosti očekáváme vždy záporný výsledek hospodaření.

#### 3.2 Doplnková činnost

Terminologie pro označení této činnosti v příspěvkových organizacích doposud nebyla sjednocena, tudíž je možné se v praxi setkat s různými názvy. Pojem hospodářská činnost najdeme v účetních výkazech, doplňková činnost uvádí rozpočtová pravidla územních rozpočtů, jiná činnost (rozpočtová pravidla pro centrální rozpočet) a například v literatuře se můžeme setkat s pojmy zdaňovaná činnost, podnikatelská a další. Pro potřebu bakalářské práce je zvolen pojem doplňková činnost. Doplňková činnost v příspěvkových organizacích přináší možnost získat mimorozpočtové finanční prostředky pro posílení rozpočtu organizace. Je to tedy taková činnost, která má hospodářský charakter a její hospodaření se hodnotí podle toho, jaký výsledek hospodaření dosáhla. Příspěvkové organizace se v oblasti těchto činností chovají jako podnikatelské subjekty, ale pouze za předpokladu, že zřizovatel k doplňkové činnosti vydal souhlas. U některých typů činností je potřeba zajistit i živnostenský list. V praxi se ale můžeme setkat s tím, že organizace mají i několik doplňkových činností.

*„Jiná nebo doplňková činnost nesmí být provozována na úkor hlavní činnosti, to znamená, že výkony hlavní činnosti nesmí být omezovány nebo převáděny z charakteru veřejných statků do výdělečné činnosti. Důležitou podmínkou doplňkové činnosti je skutečnost, že její výsledky, tj. zisk, slouží ke zkvalitnění a ve prospěch hlavní činnosti.“* (Nováková, 2009, s. 186)

Typickou doplňkovou činností může být například poskytování reklamy, pronájem ploch, pozemků, speciálního vybavení, spolupráce při pořádání společenských akcí, spolupráce se správou lesů na úklidu atd.

### 3.3 Hospodaření s majetkem

Zvláštní úpravu nabytí vlastnictví PO obsahuje zákon o rozpočtových pravidlech v § 27 odst. 4, podle kterého platí, že „*Příspěvková organizace nabyvá majetek pro svého zřizovatele, není-li v konkrétním případě stanoveno zákonem jinak. Zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas.*“

Obecně lze tedy říct, že vlastníkem majetku se stává zásadně zřizovatel, i když konkrétní právní úkon, kterým se vlastnictví nabyvá například smlouvou, činí samotná příspěvková organizace. Zřizovatel může také nařídit, zda příspěvková organizace bude hospodařit pouze s majetkem zřizovatele (svěřený majetek), nebo bude moci některý majetek nabyt i do svého vlastnictví.

Proto je zde třeba rozlišovat pojmy, jako je „svěřený majetek“ a „majetek“. Pojmem „majetek“ se chápe majetek, který nabyvá příspěvková organizace pro svého zřizovatele po dobu existence příspěvkové organizace. Termín „svěřený majetek“ je naopak majetek ve vlastnictví zřizovatele, který je příspěvkové organizaci předáván k hospodaření a je vymezen ve zřizovací listině.

Do svého vlastnictví může příspěvková organizace nabyt pouze majetek, který je potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla daná organizace zřízena, a to

- bezúplatným převodem od svého zřizovatele,
- děděním (bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele musí organizace dědictví odmítnout),
- darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
- jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Jiné způsoby nabytí vlastnictví mimo výše uvedený taxativní/uzavřený výčet nejsou možné. Ovšem pokud se stane majetek, který příspěvková organizace nabyla do svého vlastnictví, pro ni trvale nepotřebným, nabídne ho přednostně bezúplatně zřizovateli. Nepřijme-li zřizovatel písemnou nabídku, může příspěvková organizace po jeho předchozím písemném souhlasu majetek převést do vlastnictví jiné osoby za podmínek stanovených zřizovatelem. (Maderová Voltnerová, Tégl, 2011, s. 32–33)

### 3.4 Rozpočet příspěvkové organizace

Základním nástrojem pro finanční hospodaření je roční rozpočet, který vychází z rozpočtového výhledu. **Rozpočtový výhled** je definován v § 3 Zákona o rozpočtových pravidlech, který říká, že tento výhled slouží pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů i o finančních zdrojích.

**Rozpočet** je definován v § 4 jmenovaného zákona. Zmiňuje to, že rozpočet je finančním plánem, podle kterého se řídí financování činnosti ÚSC po dobu jednoho roku. Tento rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním a obsahuje přehled o příjmech a výdajích ÚSC i jimi zřizovanými subjekty. Sestavuje se zpravidla jako vyrovnaný. Může být také schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku budou využity až v následujících letech, nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů. Rozpočet může být přijat i schodkový, ale pouze za předpokladu, že schodek bude možné uhradit pouze:

- finančními prostředky z minulých let,
- smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů.

Pokud máme kladný zůstatek rozpočtu v běžném roce, převedeme jej ke krytí rozpočtových výdajů v dalším roce, nebo jej můžeme převést do peněžních fondů. Musíme také počítat s tím, že může během roku docházet ke změnám původně schváleného rozpočtu, který byl vytvořen z odhadů podle situace z předchozích let a plánovaných výdajů. Vždy se mohou vyskytnout situace, se kterými se při plánování rozpočtu nepočítalo. (Česko, 2000, Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 13)

## 4 ZDROJE FINANCOVÁNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Financování příspěvkových organizací se od podnikatelů velmi liší. Důvodem je, že podnikatelé mají zisk ze své hlavní činnosti, a to činnosti jediné. Oproti tomu v neziskovém sektoru se spoléhá na více finančních zdrojů. Každý tento zdroj je určen pouze na svůj účel a své poslání. Mezi hlavní zdroje financování řadíme příjmy získané ze své vlastní činnosti, výnosy z investování, příspěvky od státu, od zřizovatele, dobrovolné dary od fyzických či právnických osob, odměny a příjmy z vedlejší činnosti. (Seaman a Young, 2010, s. 6)

Dalšími zdroji jsou dotace na úhradu provozních výdajů, které buď jsou kryty, nebo mají být kryty z rozpočtu EU nebo dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou ČR svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce. (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 20)

### 4.1 Prostředky získané vlastní činností

Prostředky získanými vlastní činností jsou myšleny především zisky z hospodářské činnosti. Ta na rozdíl od hlavní činnosti může být zisková. Jedná se především o služby, které organizace sama poskytuje. Tímto zdrojem se může krýt deficit, který vzniká v hlavní činnosti.

### 4.2 Prostředky od zřizovatele

Příspěvek od zřizovatele se dělí na příspěvek na provoz organizace a investiční příspěvek. Provozní příspěvek je přednostně určen k úhradě odpisů nehmotného a hmotného majetku a k úhradě dalších nákladů souvisejících s její hlavní činností, nákladů neinvestiční povahy na opravy a údržbu dlouhodobého majetku. Investiční příspěvek je určen zejména k financování technického zhodnocení nebo pořízení dlouhodobého majetku. Tento příspěvek bývá zpravidla účelový, poskytovaný na konkrétní investiční akci. (Česko, 2000)

### 4.3 Transfery

Pojem transfer je chápán jako poskytnutí peněžních prostředků z veřejných rozpočtů či přijetí peněžních prostředků veřejnými rozpočty, ať už se jedná o prostředky ze zahraničí, z rozpočtů ÚSC, ze státních fondů aj. V těchto případech se nedbá na účel daného poskytnutí. Za transfer se považují dotace, příspěvky, granty, dávky, nenávratné finanční výpomoci, podpory, subvence aj. Transfer můžeme rozlišovat z několika hledisek následovně:

- **podle poskytovatele** – což může být státní rozpočet ČR, rozpočet ÚSC, státní fondy, jiný poskytovatel nebo EU prostřednictvím státního rozpočtu,
- **podle účelu** – na pořízení DM (jedná o investiční dotaci), na neinvestiční potřeby (provozní náklady – provozní dotace),
- **podle způsobu poskytování s vypořádáním transferů.** (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 51–52)

#### 4.4 Peněžní fondy a fondy výsledku hospodaření

Příspěvkové organizace tvoří fondy na základě zákona o rozpočtových pravidlech. Upravují jednak jejich tvorbu a čerpání a umožňují také použít tyto prostředky na zajištění potřeb pro provoz organizace. Podle Otrusinové, Kubičkové (2011) PO vytvářejí peněžní fondy, a to **fond odměn a rezervní fondy**. Tyto fondy jsou tvořeny při rozdělování zlepšeného výsledku hospodaření. Tento výsledek se může tvořit pouze tehdy, pokud má organizace větší celkové výnosy než celkové náklady. Rozdělení výše zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel. Další fondy, které organizace mohou vytvářet, jsou **investiční fond a fond kulturních a sociálních potřeb**. Specifické pro tyto dva fondy je krytí aktivním peněžním bankovním účtem. Jsou určeny v rámci systému mimorozpočtových zdrojů. Zůstatky u těchto účtů se po skončení roku převádějí do následujícího roku. (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 20–21)

##### 4.4.1 Fond odměn

Tento fond je tvořen, jak je uvedeno výše, ze zlepšeného výsledku hospodaření, a to maximálně do 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků, které jsou určeny na platy v hlavní činnosti. Tato tvorba může být provedena až po schválení zlepšeného výsledku hospodaření a jeho rozdělení zřizovatelem. Tento fond je určen na odměny zaměstnanců, případně může být také použit při překročení finančních prostředků na platy. (Otrusinová, Kubičková, 2011, s. 21)

##### 4.4.2 Rezervní fond

Tento typ fondu se dělí na dva účty: **rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření** a **rezervní fond z ostatních titulů**. Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření, jak již název napovídá, se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení účetního období; může být snížen o případné



převody do fondu odměn. Rezervní fond z ostatních titulů se tvoří z peněžních neinvestičních darů účelových i neúčelových a také dále obsahuje převod nedočerpaných prostředků z fondů EU.

Oba tyto fondy se výhradně čerpají k dalšímu rozvoji organizace, k úhradě ztráty z minulých let, k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně a k posílení investičního fondu (pouze se souhlasem zřizovatele). K časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady lze pouze použít finanční prostředky. (Česko, 2000, Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 23)

#### **4.4.3 Investiční fond**

Investiční fond bývá někdy také nazýván fond reprodukce majetku. Je vytvářen příspěvkovou organizací k financování svých investičních potřeb. K tomuto účelu může organizace použít i investiční úvěry a půjčky, ale pouze v případě předchozího souhlasu zřizovatele. Zdrojem tohoto fondu mohou být odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku tvořené dle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele a investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy neboli příjmy z prodeje majetku ve vlastnictví dané organizace, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů určené nebo použitelné k investičním účelům nebo také převody z jiného peněžního fondu. Investiční fond lze čerpat na pořízení DHNM a technické zhodnocení, úhradu investičních úvěrů a půjček, odvod do rozpočtu zřizovatele, posílení zdrojů na opravy a údržbu majetku, který má organizace ve vlastnictví. (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 24)

#### **4.4.4 Fond kulturních a sociálních potřeb**

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP) se tvoří základním přídělem ve výši 1 % z ročního objemu nákladů zaúčtovaných na platy a náhrady platů, mezd, a to včetně odměn. Je naplňován zálohově z roční plánované výše. Jde o jediný fond, který nelze tvořit ze zlepšeného výsledku hospodaření, protože tvorba tohoto fondu ovlivňuje jeho výši už v průběhu roku. Tento fond musí mít také odděleny své peněžní prostředky na zvláštním bankovním účtu.

FKSP je určen pro uspokojení zaměstnanců v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žáků středních odborných učilišť, interních vědeckých pracovníků a seniorů, popřípadě jiných FO a PO v oblasti kulturních, sociálních a dalších potřeb.

Další příjmy tohoto fondu určuje Ministerstvo financí vyhláškou č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, které mohou být: **peněžní a jiné dary nebo náhrada škody a pojistná plnění** vztahující se k majetku pořízeného z fondu. Čerpat tento fond lze buď nepeněžním způsobem – formou příspěvků na kulturní, sportovní a společenské akce zaměstnanců (např. vstupenky do divadla), na nákup DHM ke zlepšení kulturního a sociálního prostředí (např. varná konvice) a příspěvky na rekreace; nebo peněžní formou – peněžní dary při důležitých životních situacích (např. životní jubileum), půjčky nebo příspěvky na penzijní připojištění. Každá příspěvková organizace si musí stanovit vlastní vnitřní směrnici na jednotlivá plnění tohoto fondu. (Otrusinová, Kubíčková, 2011, s. 21–22)

#### 4.5 Dary

Tyto organizace jsou oprávněny přijímat do svého vlastnictví peněžité účelově **neurčené** dary na základě předchozího souhlasu zřizovatele. O každém překročení finanční částky 20 000 Kč takto získaných prostředků v příslušném kalendářním roce jsou organizace povinny informovat odvětvový odbor. Účelově **určený** peněžitý dar v jakékoli výši nebo věcný dar jsou tyto organizace oprávněny přijmout do svého vlastnictví pouze s předchozím souhlasem zřizovatele v každém jednotlivém případě.

#### 4.6 Půjčky a úvěry

Při pořízení věci buď nákupem na splátky, nebo na smlouvu o nájmu s právem koupě mohou organizace uskutečnit pouze po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Totéž se týká smlouvy o půjčce nebo smlouvy o úvěru. V případě poskytnutí půjček z FKSP zaměstnanci se tento souhlas nepožaduje. Úvěry a půjčky jsou vždy účelově vázány. (Česko, 2000)

## 5 ÚČETNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

### 5.1 Právní úprava účetnictví

Účetnictví pro příspěvkové organizace v České republice je řízeno pomocí právních předpisů, do kterých spadá

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška Ministerstva financí ČR č. 410/2009 Sb., pro vybrané účetní jednotky,
- České účetní standardy č. 701-710,
- další právní předpisy vztahující se k účetnictví,
- vnitřní účetní směrnice jednotky.

Účetnictví každé příspěvkové organizace plní svoje poslání tím, že se řídí obecnými zásadami finančního účetnictví. Těmi jsou zásada věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví a finanční situace organizace, zjišťování a sledování stavu a pohybu majetku a závazků, zásada periodicity zjišťování výsledku hospodaření, zásada konzistentnosti mezi účetními jednotkami, zásada vymezení okamžiku realizace, zásada opatrnosti, zákaz kompenzace a zásada objektivit a přednosti obsahu před formou. (Morávek, Prokúpková, 2016. s. 177–182)

#### 5.1.1 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Obecně nazván zákon o účetnictví. Je hlavním právním předpisem účetnictví, který je vztahován i na příspěvkové organizace. Zákon je rozčleněn do 9 částí, které pojednávají o obecných ustanoveních, rozsahu vedení účetnictví, účetních dokladech, zápisech, účetních knih, účetní závěrce, způsobech oceňování, inventarizaci majetku a závazků, úschově účetních záznamů a na závěr ustanovuje společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

#### 5.1.2 Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů; pro některé vybrané účetní jednotky

Tato vyhláška je považována za druhý nejvýznamnější předpis pro vedení účetnictví. Touto vyhláškou se řídí územně samosprávné celky, regionální rady regionů soudržnosti, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, státní fondy podle rozpočtových pravidel, Pozemkový fond ČR a organizační složky státu. Tato vyhláška upravuje účetnictví, které je

vedeno jak v plném rozsahu, tak ve zjednodušeném. V obsahu najdeme i přechodná ustanovení pro rok 2010. Toto ustanovení bylo přijato pro rok 2010 z důvodu vzniku Reformy, která se týkala přechodu na účetnictví státu. Pro tyto jednotky představuje rok 2010 přechodné odložení některých úkonů, např. tvorbu opravných položek, které se pro rok 2010 tvoří pouze u pohledávek a oceňování kulturních předmětů. Obsahem vyhlášky je především způsob sestavení účetní závěrky, upravuje uspořádání, označování a obsahové vymezení rozvahy, tedy stav majetku a zdrojů krytí, u výkazu zisku a ztráty vymezuje uspořádání nákladů, výnosů a výsledku hospodaření, v příloze účetní závěrky, v přehledu o peněžních tocích a v přehledu o změnách vlastního kapitálu. Upravuje také účetní metody, především oceňování majetku, soubory majetků, postupy, pokud se tvoří opravné položky a rezervy a obecné postupy odepisování u majetku. Přílohou této vyhlášky jsou jednak všechny vzory jednotlivých výkazů a jednak směrná účtová osnova. (Otrusinová, Kubíčková, 2011, s. 46–47)

#### **5.1.2.1 Směrná účtová osnova**

Účtová osnova vymezuje účtové třídy, účtové skupiny a syntetické účty. Členění této osnovy je pro všechny účetní jednotky závazné včetně číselného označení, až na výjimku uvedenou v § 13a zákona o účetnictví. Uvádí, že jednotky, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, mohou použít jen skupinové účty. V rámci syntetických účtů se mohou vytvářet účty analytické, které jsou pro účely správného sestavení závěrky, pro daňové účely a pro potřeby řízení atd. Směrná účtová osnova je výchozím podkladem pro sestavení účtového rozvrhu, který účetní jednotka musí sestavovat každý rok. V účtovém rozvrhu si jednotka uvede jak syntetické účty, tak analytické a podrozvahové účty, které jsou potřebné k zaúčtování všech účetních případů pro sestavení účetní závěrky. (Merlíčková Růžičková, 2013, s. 150)

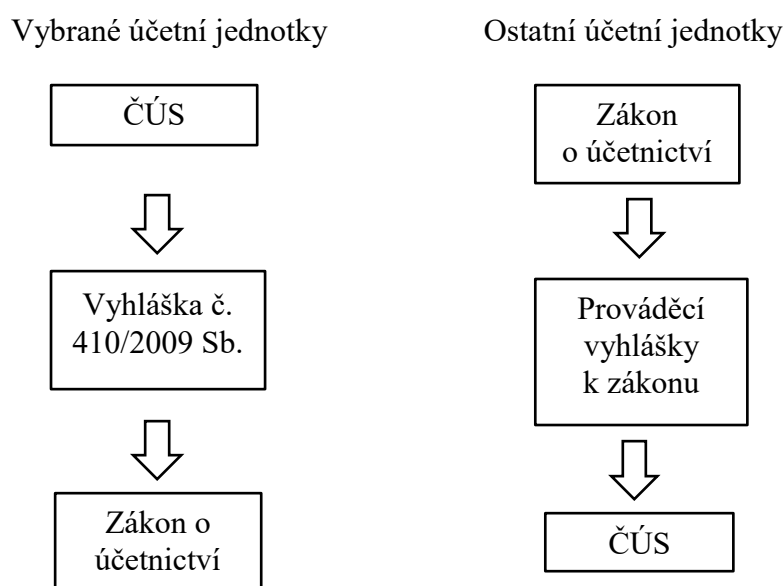
#### **5.1.3 České účetní standardy pro vybrané účetní jednotky**

České účetní standardy (dále jen „ČÚS“) stanovují bližší popis účetních metod a postupy účtování. Jinak řečeno konkretizují a rozvádějí zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhlášku. Vymezují tedy obecné zásady, které upravují jednotlivé třídy, oceňování, vybrané souvztažnosti atd. Konkrétně se jedná o tyto standardy:

- ČÚS č. 701 – Účty a zásady účtování na účtech,
- ČÚS č. 702 – Otevírání a uzavírání účetních knih,

- ČÚS č. 703 – Transfery,
- ČÚS č. 704 – Fondy účetní jednotky,
- ČÚS č. 705 – Rezervy,
- ČÚS č. 706 – Opravné položky a vyřazení pohledávek,
- ČÚS č. 707 – Zásoby,
- ČÚS č. 708 – Odpisování dlouhodobého majetku,
- ČÚS č. 709 – Vlastní zdroje,
- ČÚS č. 710 – Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek.

Těmito standardy se vybrané účetní jednotky řídit musí, ostatní jednotky se mohou odchýlit, ovšem pokud zajistí věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví. Toto ustanovení nově upravuje pro vybrané účetní jednotky přednost účetního případu či účetního postupu upraveného v ČÚS, kdy není možné se odchýlit z důvodu zachycení věrného obrazu. Jak uvádí Otrusínová, Kubíčková: „*Když účetní postup ke konkrétnímu účetnímu případu není v ČÚS uveden, je třeba zvolit zaúčtování a vybrat účetní souvztažnosti dle obsahového vymezení účtu v souladu s Vyhláškou č. 410/2009 Sb., a teprve, když ani ve vyhlášce nelze nalézt řešení, tak použít ustanovení zákona o účetnictví, tedy obecné metody k věrnému zobrazení účetního případu.*“ (Česko, 2000, Otrusínová, Kubíčková, 2011. s. 47–48)



Obr. 2 Postup vybraných účetních jednotek a ostatních účetních jednotek (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 47)

## 5.2 Obecná pravidla účtování u vybraných položek

### 5.2.1 Dlouhodobý majetek

Do kategorie dlouhodobého majetku patří dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek a také drobný dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek. Vymezení DM a stanovení výše jeho ceny pro zařazení do jednotlivých kategorií najdeme ve vyhlášce ministerstva financí. Dlouhodobý majetek je financován výhradně ze zdroje, který je k tomu určen, a tím je investiční fond. Peníze na pořízení majetku jsou ukládány na „Běžném účtu“ (241) samozřejmě s potřebnou analytickou evidencí dle jednotlivých fondů. Příspěvková organizace může pořídit majetek koupí, darováním, vytvořením vlastní činnosti, jiným úplatným převodem a bezúplatným převodem. Oceňuje se pořizovací cenou, reprodukční pořizovací cenou, vlastními náklady a reálnou hodnotou. Majetek se odepisuje v souladu s § 28 ZÚ a § 66 vyhlášky. (Máče, 2013, s. 115)

Tab. 1 Účtování pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku nákupem

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Dodavatelská faktura za nově pořízený DM	100	041, 042	321
2.	Úhrada dodavatelské faktury za nakoupený DM	100	321	241
3.	Zařazení DNHM a DHM na příslušné majetkové účty	100	01x, 02x	041, 042
4.	Tvorba zdrojů krytí k profinancovanému a zařazenému majetku	100	<b>416</b>	<b>401</b>
5.	Zúčtování měsíčních odpisů podle odpisového plánu	20	551	07x, 08x
6.	Tvorba zdrojů ve výši zúčtovaných odpisů	20	<b>401</b>	<b>416</b>

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 243)

### 5.2.2 Transfery

Jak již bylo zmíněno, transferem se rozumí poskytnutí nebo přijetí peněžních prostředků. V našem případě se budeme bavit pouze o přijetí transferu, jelikož příspěvkové organizace jsou převážně závislé na tomto způsobu financování. U poskytnutí transferu příspěvkovou organizací se můžeme setkat jen výjimečně.

Transferem je myšleno přijetí dotace, grantů, příspěvků apod. Co se ale za transfer nepovažuje, je přijetí peněžních prostředků v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů, daně, po-

platky a obdobné dávky, různé pokuty, penále a podobné. Základním východiskem pro účtování o transferech je Vyhláška č. 410/2009 Sb. Postupy účtování jsou stanoveny Českým účetním standardem č. 703.

K jednotlivým transferům je nutné přistupovat individuálně dle uzavřené smlouvy, rozhodnutí, zasláního dotačního dopisu či avíza, kde jsou uvedeny podmínky užití (čerpání) daného transferu. Důležité je také rozlišit pro správný způsob účtování, jaká je pravděpodobnost jeho poskytnutí. Mohou nastat následující situace:

- Příjemce zjistí, že došlo ke skutečnosti, která je natolik určitá a významná, že **zakládá možnost poskytnutí transferu** – o této skutečnosti účtuje jako o podmíněné pohledávce na účtu 942 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům nebo na účtu 943 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům souvztažně s účtem 999.
- Příjemce zjistí, že nastaly skutečnosti, ze kterých je jasná **nezpochybnitelnost důvodu poskytnutí transferu**, je známa lhůta nebo okamžik poskytnutí transferu, ale není známa jeho výše – o této skutečnosti se účtuje jako o vzniku pohledávky na účtu 388 – Dohadné účty aktivní. Pokud ale je známa i jeho výše, účtuje se o vzniku pohledávky na příslušném účtu pohledávek. Souvztažně s účty 67. skupiny nebo 40. skupiny účtů. Tyto skupiny se rozlišují podle účelu, na který je transfer poskytován.
- Pokud jde o poskytovatele se sídlem v zahraničí – příjemce v okamžiku podání žádosti o transfer účtuje o podmíněné pohledávce buď na účtu 939 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí, nebo 947 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí, pokud skutečnost je natolik určitá, že zakládá možnost poskytnutí zahraničního transferu. Vyrovňovací účet je účet 999.
- Příjemce transferu, jehož poskytovatel má sídlo v zahraničí, účtuje o přijetí transferu na analytických účtech k účtu 401 – Jmění účetní jednotky, 403 – Transfery na pořízení dlouhodobého majetku, 671 – Výnosy ústředních vládních rozpočtů z transferu a 672 – Výnosy územních rozpočtů z transferů.

Pro tyto dané situace platí, že časové rozlišení může být použito i v rámci jednoho účetního období. V okamžiku účtování o záloze nebo v okamžiku, ze kterého vyplývá nezpochybnitelnost důvodu přijetí transferu, je zároveň s účtováním na účtech rozvahových odúčtována položka na účtech podrozvahových. V této oblasti účtování je důležitá zásada opatrnosti

v tom smyslu, že účtujeme transfery až v okamžiku, kdy je vysoce pravděpodobné, že plnění nastane. (Máče, 2013, s. 179, Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 52–53)

Postup účtování je také ovlivněn tím, zda přijaté prostředky podléhají vypořádání s poskytovatelem, či nikoliv. Podle věcně příslušných účtů se zachytí na účtu 346 nebo 348 se souvztázným účtem 671 nebo 672. Pokud tyto transfery budou podléhat vypořádání v běžném roce nebo v letech příštích, budou zachyceny na účtech 374 – Přijaté zálohy na dotace s propojením na dohadné účty.

Tab. 2 Příklad účtování provozního transferu bez povinnosti vypořádání bez časového rozlišení poskytnutý místní vládní institucí

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Zachycení podmíněné pohledávky v knize podrozvahových účtů ke dni podání žádosti o transfer	50	942	999
2.	Nárok na transfer (celková výše)	10	348	672
3.	Zrušení podmíněné pohledávky k okamžiku vzniku nároku na transfer	50	999	942
4.	Částečná úhrada (přijetí) finančních prostředků	10	241	348

(Votnerová, 2013, s. 108–109)

Tab. 3 Příklad účtování transferu podléhajícího vypořádání v běžném období

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Přijatá záloha na transfer	100	241	374
2.	Dodavatelská faktura za opravu	45	511	321
3.	Úhrada faktury	45	321	241
4.	Dodavatelská faktura za služby	37	518	321
5.	Úhrada dodavatelské faktury	37	321	241
6.	Předpis nároku	82	346, 348	671, 672
7.	Zúčtování přijaté zálohy s nárokem	82	374	346, 348
8.	Vrácení nespotřebovaných prostředků	18	374	241

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 292)

### 5.2.3 Fondy

Základní postupy účtování na účtech fondů jsou stanoveny Českým účetním standardem č. 704. Ve směrné účtové osnově je pro fondy vyčleněna účtová skupina 41 – Fondy účetní jednotky: 411 – Fond odměn, 412 – Fond kulturních a sociálních potřeb, 413 – Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření, 414 – Rezervní fond z ostatních titulů, 416 – Fond reprodukce majetku, investiční fond a 419 – Ostatní fondy. Tvorba těchto fondů je především vázána na tvorbu zlepšeného výsledku hospodaření. Tyto fondy jsou peněžními



fondy, tudíž se předpokládá jejich krytí finančními prostředky. Krytí znamená stav, kde součet jejich hodnot je roven stavu peněžních prostředků na „Běžném účtu“ (241), který je zvýšen o nezaplacené pohledávky a snížen o neuhrazené závazky (vyjma ovšem hospodářské činnosti). Na konci účetního období může ovšem dojít k nekrytí finančními prostředky fondu reprodukce majetku a investičního fondu. Je tedy nutné o vykázaný rozdíl snížit stav fondu, avšak jen do výše zúčtovaných odpisů za běžné účetní období. Snížením těchto odpisů se zachytí na straně MD účtu 416 a na straně Dal účtu 648 – Čerpání fondů. Tímto postupem účetní jednotka zamezí vzniku záporného výsledku hospodaření za běžné období z důvodu nepokrytí odpisů finančními prostředky. (Nováková, 2016, s. 137–138)

#### **411 – Fond odměn**

Tab. 4 Příklad účtování fondu odměn

č.	Popis účetní operace	MD	D
1.	Čerpání fondu odměn	411	648
2.	Tvorba fondu odměn ze zlepšeného výsledku hospodaření	431	411

(Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 21)

#### **412 – Fond kulturních a sociálních potřeb**

Tab. 5 Příklad účtování fondu kulturních a sociálních potřeb

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Zúčtování provozního nákladu do výsledku hospodaření ve výši základního přidělu 1 %	58	527	412
2.	Převod finančních prostředků z běžného účtu - výpis z běžného účtu 241	58	262	241
3.	Převod na běžný účet FKSP - výpis běžného účtu 243	58	243	262
4.	Poskytnutí půjčky z FKSP	10	335	243
5.	Vrácení částečné úhrady půjčky z FKSP	5	243	335
6.	Příjem peněžního daru	20	243	412

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 301)

#### **413 – Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření**

Tab. 6 Příklad účtování rezervního fondu tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Zúčtování nároku přidělu do rezervního fondu ze zlepšeného výsledku hospodaření	500	431	413
2.	Použití fondu na úhradu zhoršeného výsledku hospodaření z minulých let	300	413	432

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 302)

**414 – Rezervní fond z ostatních titulů**

Tab. 7 Příklad účtování rezervního fondu z ostatních titulů

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Příjem peněžních darů	150	241	414
2.	Předpis příjmů peněžních prostředků převedených podle jiných právních předpisů	80	67x	414
3.	Prostředky poskytnuté ze zahraničí	20	241	414
4.	Použití fondu se souhlasem zřizovatele na posílení fondu reprodukce	95	414	416
5.	Použití k překlenutí časového nesouladu nákladů a výnosů	14	414	648

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 302)

**416 – Fond reprodukce majetku, investiční fond**

Tab. 8 Příklad účtování fondu reprodukce majetku, investičního fondu

č.	Popis účetní operace	Kč	MD	D
1.	Zúčtování nároku na dotaci - předpis	80	346, 348	416
2.	Přijetí dotace na běžný účet	80	241	346, 348
3.	Tvorba zdrojů z odpisů DM	20	401	416
4.	Zúčtování nároku na příděl do FRIMu ze zlepšeného hospodářského výsledku nebo z úspor	13	431	416
5.	Posílení fondu reprodukce majetku z rezervního fondu	21	414	416
6.	Zúčtování finančních prostředků FRIMu na opravy DM	21	416	648
7.	Snížení zdroje o zúčtované odpisy v případě, že fond není kryt finančními prostředky	12	416 -551	-

(Morávek, Prokúpková, 2016, s. 302–303)

**5.2.4 Podrozvahové účty**

Protože účetnictví vychází z minulých účetních událostí, tudíž má omezené možnosti poskytnout úplné informace pro finanční řízení účetní jednotky, které je orientováno do budoucnosti. Pokud se chce účetnictví s tímto požadavkem vyrovnat, musí zavést účty odrážející stav a pohyb majetku a závazků v budoucnu. Tomuto účelu slouží tzv. podrozvahové účty. Protože budoucnost je svým charakterem nejistá, jsou i tyto stavy na účtech méně jisté, tzn. jsou s určitou mírou pravděpodobné. Pokud nastane skutečnost, která je předmětem účetnictví, avšak nejsou splněny všechny podmínky pro provedení zápisu do hlavní knihy, účetní jednotka uvádí tyto skutečnosti na podrozvahových účtech v souladu s obsahovým

vymezením podle § 49 až § 54 vyhlášky č. 410/2009 Sb. K těmto účtům je nezbytně nutné stanovit hladinu významnosti, a to buď vyjádřením částky v %, výčtem případů, nebo kombinací předchozího. Podrozvahové účty vymezují tři důležité celky. Prvním je „Majetek účetní jednotky“. Zachycuje se zde takový majetek, který byl vzhledem k jeho malé hodnotě účetně dán do spotřeby, přesto je používán, tudíž musí být evidován. Druhou částí jsou „Odepsané a podmíněné pohledávky“ a třetí částí jsou „Odepsané a podmíněné závazky“. (Máče, 2013, s. 191)

Tab. 9 Podrozvahové účty

ROZVAHA	
Aktiva	Pasiva
	Výsledek hospodaření (zisk)
"PODROZVAHA"	
Majetek účetní jednotky (účty 901 až 903)	Odepsané závazky (účet 912)
Odepsané pohledávky (účet 911)	Podmíněné závazky (účty 961 až 984)
Podmíněné pohledávky (účty 921 až 948)	Ostatní podmíněná pasiva (účty 985, 986)
Ostatní podmíněná aktiva (účty 949, 951)	Vyrovňovací účet (zisk) (účet 999)

(Máče, 2013, s. 191)

### 5.2.5 Náklady a výnosy hlavní činnosti a doplňkové činnosti

Príspevkové organizace zachycují náklady a výnosy podle následujících zásad:

- náklady a výnosy se zachycují zásadně do období, s nímž věcně a časově souvisí,
- opravy nákladů nebo výnosů minulých účetních období, které nejsou významné, se zachycují na položkách nákladů a výnosů, kterých se týkají,
- náhrady vynaložených nákladů, které proběhly v minulosti se zachycují do výnosů běžného účetního období,
- náklady a výdaje, příjmy a výnosy, které se týkají následujícího období, je třeba časově rozlišovat pomocí časového rozlišení. (Nováková, 2016, s. 118)

Pro tyto organizace je však podstatné i to, že musí zajistit oddělené sledování nákladů a výnosů hlavní činnosti od nákladů a výnosů doplňkové činnosti. Při provozování doplňkové činnosti se tyto organizace chovají jako podnikatelské subjekty, proto podléhají odvodu daně z příjmů. Tato povinnost se zachycuje na vrub účtu 591 – Daň z příjmů a ve prospěch účtu 341 – Daň z příjmů. Její výše se stanoví na základě dosaženého výsledku hospodaření. V případě, že se stane příspěvková organizace dle zákona o dani z přidané hodnoty (zákon

č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) plátcem této daně, má také povinnost o této skutečnosti účtovat. Zároveň může mít nárok na odpočet daně na vstupu oproti dani na výstupu. Daňová povinnost se účtuje ve prospěch účtu 343 – Daň z přidané hodnoty se souvztažným zápisem na vrub účtu 311 – Odběratelé, 315 – Jiné pohledávky z hlavní činnosti, 377 – Ostatní krátkodobé pohledávky, 355 – Pohledávky za zaměstnanci.

Může se ale také stát, že část nákladů vynaložených na hlavní činnost je společná s náklady na doplňkovou činnost, a jsou proto co do jejich výše těžko rozlišitelné. Je možné využít například jejich klíčování v poměru výše tržeb docílených v doplňkové činnosti k tržbám docílených v hlavní činnosti. Zpravidla jde o náklady na topení, úklid, spotřebu vody. To však předpokládá přizpůsobit náležitě analytické účty nákladových účtů hlavní činnosti, aby mohl být tento druh nákladů, společný oběma činnostem, sledován odděleně. (Nováková, 2016, s. 128–131)

Jak uvádí Nováková v příkladu klíčování režijních nákladů hlavní a doplňkové činnosti:

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="2" style="text-align: center;">501 - Spotřeba materiálu</td></tr> <tr><td style="width: 50%; text-align: center;">x</td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">x</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; text-align: center;">K.Z. 30</td></tr> </table>	501 - Spotřeba materiálu		x		x		K.Z. 30		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="2" style="text-align: center;">502 - Spotřeba energie</td></tr> <tr><td style="width: 50%; text-align: center;">x</td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">x</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; text-align: center;">K.Z. 15</td></tr> </table>	502 - Spotřeba energie		x		x		K.Z. 15		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="2" style="text-align: center;">549 - Jiné ostatní náklady</td></tr> <tr><td style="width: 50%; text-align: center;">x</td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">x</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; text-align: center;">K.Z. 45</td></tr> </table>	549 - Jiné ostatní náklady		x		x		K.Z. 45	
501 - Spotřeba materiálu																										
x																										
x																										
K.Z. 30																										
502 - Spotřeba energie																										
x																										
x																										
K.Z. 15																										
549 - Jiné ostatní náklady																										
x																										
x																										
K.Z. 45																										
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="2" style="text-align: center;">649 - Jiné ostatní výnosy</td></tr> <tr><td style="width: 50%; text-align: center;">x</td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">x</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; text-align: center;">K.Z. 10</td></tr> </table>	649 - Jiné ostatní výnosy		x		x		K.Z. 10		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="2" style="text-align: center;">691 - Provozní dotace</td></tr> <tr><td style="width: 50%; text-align: center;">x</td><td style="width: 50%;"></td></tr> <tr><td style="text-align: center;">x</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2" style="border-top: 1px solid black; text-align: center;">K.Z. 110</td></tr> </table>	691 - Provozní dotace		x		x		K.Z. 110									
649 - Jiné ostatní výnosy																										
x																										
x																										
K.Z. 10																										
691 - Provozní dotace																										
x																										
x																										
K.Z. 110																										

Obr. 3 Příklad rozklíčování režijních nákladů hlavní a doplňkové činnosti

(Nováková, 2016, s. 131)

Celkové výnosy z hlavní činnosti účtujeme v částce 120, celkové náklady, které jsou společné pro obě činnosti, jsou zaúčtovány v hlavní činnosti ve výši 90. Předpokládáme, že tržby z hospodářské činnosti budou dosahovat 40.

Následující výpočet:

docílené tržby v hlavní činnosti jsou 120, tržby v doplňkové činnosti jsou 40, tudíž poměr tržeb je 1 : 3. Pomocí stejného poměru je možné potom rozklíčovat i společné náklady. Jeli-

kož společné náklady jsou zaúčtovány ve výši 90, můžeme do výsledku hospodaření doplňkové činnosti zaúčtovat do režijních nákladů částku 30, která odpovídá jedné třetině společných nákladů.

**HLAVNÍ ČINNOST**

501 - Spotřeba materiálu	502 - Spotřeba energie	549 - Jiné ostatní náklady
x	x	x
x	x	x
K.Z. 20	K.Z. 10	K.Z. 30

**DOPLŇKOVÁ ČINNOST**

501 - Spotřeba materiálu	502 - Spotřeba energie	549 - Jiné ostatní náklady
x	x	x
x	x	x
K.Z. 10	K.Z. 5	K.Z. 15

Obr. 4 Příklad rozklíčování náklad hlavní a doplňkové činnosti (Nováková, 2016, s. 132)

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**

## 6 DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

### 6.1 Představení organizace

Domov pro seniory Strážnice je příspěvková organizace. Zařízení se nachází v centru města Strážnice. Toto historické město s cca 5 600 obyvateli se nachází nedaleko města Hodonín v Jihomoravském kraji. Domov pro seniory je komplex tří budov, z nichž dvě jsou památkově chráněné. Ke komplexu patří i rozlehlá, upravená zahrada s lavičkami, kde uživatelé tráví svůj volný čas. Budovy jsou opatřeny výtahem i plošinou pro tělesně znevýhodněné, všude je bezbariérový přístup. Sociální zařízení je umístěno na chodbách, pro nesouhlas památkového ústavu nelze toto zařízení přesunout do pokojů klientů. Všechny pokoje jsou bezbariérové, vybaveny nábytkem, polohovacím lůžkem. Zařízení je vybaveno také mechanickými vozítky, rehabilitačními pomůckami a speciálními chodítky. (O nás, © 2016)



Obr. 5 Hlavní vstup a zadní část budovy Domova pro Seniory, Strážnice (Interní zdroje, 2016)

Název organizace:	Domov pro seniory Strážnice, příspěvková organizace
Sídlo:	Preláta Horného 515, 696 62 Strážnice
IČ:	47375604
Ředitel:	JUDr. Ivana Kyjovská
Zřizovatel:	Jihomoravský kraj
Webové stránky:	dsstraznice.cz

## 6.2 Předmět činnosti

Příspěvková organizace je zřízena za účelem poskytování sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Domov pro seniory Strážnice s ubytovací kapacitou 87 uživatelů poskytuje dva typy sociálních služeb:

- Domov pro seniory
- Domov se zvláštním režimem

### 6.2.1 Domov pro seniory

Cílem je poskytování služeb sociální péče osobám, které se v důsledku svého věku a zdravotního stavu ocitly v nepříznivé sociální situaci, kterou nejsou schopny překonat ve vlastním prostředí ani za pomoci jiných typů sociálních služeb nebo rodiny, a potřebují pravidelnou pomoc při zajištění svých potřeb s cílem zachovat a rozvíjet svou soběstačnost, společenské návyky a dovednosti. Domov nabízí individuální zaměření poskytování sociálních služeb a ošetrovatelské péče orientované na podporu cílů a přání uživatelů. Sociální službu poskytuje kvalifikovaný a seberozvíjející se personál. Cílovou skupinou jsou senioři nad 60 let se sníženou soběstačností, kteří potřebují pomoc nebo podporu druhé osoby při základních činnostech sebeobsluhy. Sociální služba má celkem 26 lůžek v jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích. (Domov pro seniory, © 2016)

### 6.2.2 Domov se zvláštním režimem

Cílovou skupinou jsou senioři nad 60 let se sníženou soběstačností, kteří potřebují pomoc nebo podporu druhé osoby při základních činnostech sebeobsluhy s onemocněním Alzheimerovou nemocí, stařeckou demencí a jinými typy demence. Tato služba je zaměřena na rozvoj a upevňování komunikačních dovedností s využitím speciálních komunikačních a poznávacích metod. Tento druh služby má celkem 61 lůžek umístěných v jednolůžkových, dvoulůžkových, třílůžkových a čtyřlůžkových pokojích. Domov se zvláštním režimem se dále dělí na oddělení POHODA, SLUNCE, DUHA.

#### *Pohoda*

Toto oddělení je zaměřeno na uživatele s onemocněním demence a na uživatele s fyzickým a komunikačním znevýhodněním, kteří mají své specifické potřeby a jsou závislí na intenzivní pomoci druhých. Kapacita oddělení je 20 lůžek, je tvořena i kuchyňskou částí, kde mají



uživatelé možnost si přichystat jednoduché jídlo, drobné občerstvení apod. Součástí je i společenský kout, který slouží k volnočasovým aktivitám, odpočinku, setkávání či společnému sledování televize. Cílem tohoto oddělení je co nejvíce využívat a posilovat schopnosti uživatele, kterými disponuje. Důraz je také kladen na příjemné známé, domácí a bezpečné prostředí.

### ***Slunce***

Toto oddělení je zaměřeno na specifické potřeby uživatel s různými druhy demence, kteří potřebují přizpůsobení běžných denních aktivit podle svých individuálních potřeb a přání. Kapacita je 22 lůžek, součástí daného oddělení je i kuchyně, kde uživatelé s pomocí personálu stolují, chystají si jednoduché jídlo, pečou atd. I v tomto oddělení se nachází společenský prostor pro společné aktivity. Aktivity dne se přizpůsobují rytmu člověka s onemocněním demence. Především se personál snaží poskytnout více času na hygienu, oblékání, stolování a jiný spánkový režim. Důraz je kladen především na prostředí vyhovující lidem, kteří mají problémy s orientací, se zhoršenou pamětí či problémem se slovním vyjádřením.

### ***Duha***

Oddělení Duha je také zaměřeno na klienty s různými druhy demence, kteří potřebují přizpůsobení běžných denních aktivit. Uživatelé s podporou pracovníků cíleně procvičují denní aktivity, které dosud zvládají, aby si tyto dovednosti udrželi co nejdéle a nárůst příznaků nemoci se zpomalil. Kapacita je 19 lůžek, kde součástí je kuchyňská a společenská místnost. (Domov se zvláštním režimem, © 2016)

## **6.3 Vývoj zařízení**

Historie tohoto zařízení spadá až do roku 1633, kdy František z Magni povolal do města Strážnice italské piaristy, kterým předal poškozené budovy bratrské školy. Piaristé zde zahájili vyučování a postupně získávali pro svou víru strážnické obyvatelstvo. Ti se zasloužili o vznik gymnázia. Chloubou tohoto gymnázia byl profesor Jan Evangelista Purkyně a student Tomáš G. Masaryk.

Postupem času se toto zařízení dostalo do státní správy a piaristé se věnovali pouze duchovní správě. Pro nedostatek žáků bylo toto gymnázium v letech 1883 zrušeno. Až v roce 1925 se zde vybudoval chorobinec pro staré a neduživé lidi, který zabíral původně jen třetinu bývalé piaristické koleje, postupně byl však rozšířen do celého areálu. Ústav nejdříve vedly řádové sestry, postupně se dostával pod správou Charity a v roce 1960 byl pod státní správou jako

Ústav sociální péče pro dospělé. Ke dvěma památkovým budovám přibyla nová budova s jednolůžkovými a dvojlůžkovými pokoji. V průběhu dalších let zde začínají pracovat civilní zaměstnanci. Dne 31. 12. 1992 zaniká Okresní ústav sociálních služeb v Hodoníně, který sdružoval všechny sociální ústavy okresu Hodonín. Od 1. 1. 1993 se stal Domov důchodců Strážnice příspěvkovou organizací, zřizovatelem byl Okresní úřad Hodonín. Po zániku okresních úřadů je od 1. 1. 2003 zřizovatelem Jihomoravský kraj a v roce 2007 se změnil název z Domova důchodců Strážnice na Domov pro seniory Strážnice. (Historie zařízení, © 2013)

#### 6.4 Organizační struktura

V čele organizační struktury domova pro seniory se nachází ředitelka JUDr. Ivana Kyjovská, která je zároveň statutárním orgánem příspěvkové organizace. Ředitelku jmenuje a odvolává Rada Jihomoravského kraje. Zodpovídá za hospodaření celé organizace a vystupuje pod jejím jménem. Ředitelka je také povinna jmenovat svého zástupce, který ji po dobu své nepřítomnosti zastupuje v rozsahu stanoveném vnitřním předpisem dané organizace. Pod ředitelkou se nachází úsek **zdravotní péče**, úsek **sociální péče** a **provozní úsek**. Každý z těchto úseků má vlastní vedoucí, která dohlíží na své podřízené zaměstnance. Pod ředitelkou se dále nacházejí dvě **sociální pracovnice** a jedna **hlavní účetní**, která má pod sebou mzdovou a personální účetní. V příloze je přiloženo organizační schéma domova pro seniory. (Domov pro seniory, © 2016)

## 7 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

### 7.1 Hlavní činnost

Hlavní činnost je uvedena zápisem ve zřizovací listině. Obecně lze říci, že je to taková činnost, pro kterou je tato organizace zřízena, tedy poskytování sociálních služeb. Detailnější popis činností je uvedeno výše v obecné charakteristice (předmětu činnosti) dané příspěvkové organizace.

### 7.2 Doplnková činnost

Doplnková činnost provozována v dané organizaci je upravena předpisy Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, Prováděcí vyhláškou k Zákonu o účetnictví č. 410/2009 Sb., v platném znění a rovněž Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

První doplňkovou činností je činnost hostinská, kterou provozuje od roku 2003. Jedná se především o přípravu obědů pro pečovatelskou službu, která je rozváží starým a nemocným lidem ve městě a okolí. Druhou činností je pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti. Organizace má živnostenský list a je zaregistrovaná na finančním úřadu k dani z příjmů právnických osob a podává daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob. Zisk je využíván dle ekonomické situace v konkrétním účetním období, buď k úhradě ztráty z hlavní činnosti, nebo k přidělení do fondů organizace. V případě, že se měsíčně zjišťovaný výsledek hospodaření v rámci doplňkové činnosti vyvíjí dlouhodobě negativně, ředitelka organizace musí přijmout opatření, aby byl výsledek do konce roku minimálně nulový, a to například zvýšením cen, přehodnocením správnosti klíčů pro rozdělení nákladů na hlavní a doplňkovou činnost, ukončením dílčích ztrátových činností.

V rámci plánovacího procesu pro další účetní období sestavuje vedoucí doplňkové činnosti plánovaný rozpočet nákladů a výnosů doplňkové činnosti příštího účetního období. V průběhu roku porovnává vývoj plánu se skutečností a v případě potřeby navrhuje řediteli potřebná opatření. (Domov pro seniory Strážnice, © 2016)

### 7.3 Rozklíčování nákladů a výnosů pro hlavní a doplňkovou činnost

Důležitou částí dané účetní jednotky je správné přiřazení výše nákladů konkrétní činnosti u nákladů, které jsou společné pro hlavní i doplňkovou činnost. Prováděcí vyhláškou preferovaný způsob rozklíčování společných nákladů na hlavní a doplňkovou činnost je kritérium poměru výnosů z hlavní a doplňkové činnosti, přičemž součástí výnosů hlavní činnosti jsou

i dotace či příspěvky poskytované organizaci, dále prostředky z rozpočtu EU či veřejných rozpočtů cizích států za kalendářní rok vždy ke dni sestavení účetní závěrky. Domov pro seniory používá pro rozčlenění nákladů na hlavní a doplňkovou činnost střediskové hospodaření a soustavu „klíčů“ dle jednotlivých druhů nákladů, tato metoda podává přesnější obraz o nákladech příslušejících doplňkové činnosti díky adresnějšímu přiřazení těchto nákladů. Jsou to tyto „klíče“:

- **Spotřeba potravin** – je přímo přiřaditelná doplňkové činnosti dle stravovací jednotky
- **Ostatní náklady:**
  - dle vnitřního klíče – **dle odborného odhadu jsou čtvrtletně přeúčtovány z hlavní činnosti:** mzdové náklady a ostatní osobní náklady, režijní materiál, likvidace odpadu, telefonní poplatky
  - dle vnitřního klíče – **dle odborného technického odhadu:** spotřeba elektrické energie, spotřeba plynu, vodné a stočné. (Domov pro seniory Strážnice, © 2016)

## 7.4 Majetek

Zřizovatel předal příspěvkové organizaci k hospodaření majetek na základě zřizovací listiny. Nemovitý majetek je dále zapsán do katastru nemovitostí. Celkově organizace disponuje třemi hlavními budovy krajského úřadu včetně pozemku zahrady. V účetnictví je tento majetek evidován v položce pozemky, kde bilanční suma vykazuje 533 760 Kč a stavby v celkové výši 15 734 177 Kč. Další majetek, který daná organizace vykazuje, se nachází v účetnictví v položce dlouhodobý drobný hmotný majetek. Jedná se o majetek, který byl nabytý dary, například od rodin po zemřelých uživateli (rádia, televize, invalidní křesla, invalidní vozíky a podobně). V celkové výši jej eviduje v částce 11 527 278 Kč. Ve výkazu rozvahy se ale celá částka uvádí i do korekce, tudíž v netto hodnotě je 0 Kč.

## 7.5 Hospodaření s fondy

Příspěvková organizace v souladu s Prováděcí vyhláškou č. 410/09 Sb., § 26 a 27, a dále dle Zákona č. 250/00 Sb., § 29 a násl., hospodaří s následujícími peněžními fondy:

- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb,
- rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření,

- rezervní fond z ostatních titulů,
- fond investic.

### 7.5.1 Fond odměn

Je tvořen v souladu s ustanovením § 32 zákona č. 250/00 Sb. přidělem ze zlepšeného hospodářského výsledku, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % objemu prostředků na platy stanoveného zřizovatelem, či právním předpisem, a peněžními dary účelově určenými na platy. Z tohoto fondu se rovněž hradí odměny zaměstnancům. Veškeré změny podléhají schválení ze strany zřizovatele. V roce 2016 se ve fondu odměn neuskutečnil žádný příděl a ani čerpání. Tudíž počáteční a konečný zůstatek je stejný, a to v částce 93 070 Kč.

Tab. 10 Tvorba a čerpání fondu odměn v roce 2016 v Kč

Počáteční zůstatek	93 070
Tvorba fondu	-
Čerpání fondu	-
Konečný zůstatek	93 070

(interní zdroj)

### 7.5.2 Fond kulturních a sociálních potřeb

Tento fond je tvořen na základě Vyhlášky MF ČR č. 114/2002 Sb. ve znění Vyhlášky č. 353/15 Sb., a slouží v organizaci k uspokojování sociálních, kulturních a dalších potřeb zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků. Základní příděl činí 1,5 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů a odměny za pracovní pohotovost. Základní příděl se tvoří i z náhrady platu za nemocenskou. Do objemu pro výpočet přídělu vstupují i případné nákladově účtované odměny z fondu odměn a rovněž platy vyplácené v rámci doplňkové činnosti organizace. Použití fondu může organizace využít pouze na výdaje schválené vyhláškou. Jsou to například: příspěvek zaměstnancům na vitamíny, pořízení hmotného majetku, stravování, dovolená a rekreace, kultura, tělovýchova a sport a sociální výpomoci a zápůjčky (pouze v mimořádně závažných případech). V roce 2016 činil příděl ze mzdových nákladů 266 057 Kč. Čerpáno bylo především na příspěvek na obědy zaměstnanců, který byl ve výši 135 254 Kč. Dále byl tento fond snížen o kulturní akce, a to ve výši 19 400 Kč, a čerpání pro rekreaci a sport činila částka 187 970 Kč. Organizace si pro tento fond vede samostatný bankovní účet.

Tab. 11 Tvorba a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2016 v Kč

Počáteční zůstatek	183 170
Tvorba fondu	266 057
Čerpání fondu	342 624
Konečný zůstatek	106 603

(interní zdroj)

### 7.5.3 Rezervní fond z ostatních titulů

Rezervní fond z ostatních titulů je tvořen jinými zdroji než ze zlepšeného výsledku hospodaření, a to například z přijatých peněžních darů nebo prostředků. Tento fond se používá (s výjimkou účelově určených peněžních darů) k dalšímu rozvoji činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně a k posílení fondu investic. Příjem tohoto fondu v roce 2016 byl pouze finančními dary, a to ve výši 193 038 Kč. Čerpání na dary účelově určené bylo v částce 142 245 Kč.

Tab. 12 Tvorba a čerpání rezervního fondu z ostatních titulů v roce 2016 v Kč

Počáteční zůstatek	1 715
Tvorba fondu	193 038
Čerpání fondu	142 245
Konečný zůstatek	52 508

(interní zdroj)

### 7.5.4 Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření

Tento fond je rozdělen na část vytvořenou ze zlepšeného výsledku hospodaření a na ostatní část. Rezervní fond ze zlepšeného výsledku hospodaření tvoří organizace na základě schválení výše zřizovatelem po skočení roku, po snížení o případné převody do fondu odměn. Příděl fondu byl v částce 213 972 Kč ze zlepšeného výsledku hospodaření. Čerpání v celkové výši bylo na rozvoj činnosti (132 552 Kč) a převod finančních prostředků do fondu investic (70 000 Kč).

Tab. 13 Tvorba a čerpání rezervního fondu ze zlepšeného výsledku hospodaření v roce 2016 v Kč

Počáteční zůstatek	396 543
Tvorba fondu	213 972
Čerpání fondu	202 552
Konečný zůstatek	407 964

(interní zdroj)

### 7.5.5 Fond investic

Fond investic vytváří organizace k financování svých investičních potřeb v souladu s danými pravidly v § 31 zákona č. 250/00 Sb. Zdroji tohoto fondu mohou být odpisy majetku, investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele, investiční dotace ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, příjmy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku ve vlastnictví organizace, peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům. Využití tohoto fondu se používá na pořízení a technické zhodnocení DNHM, k úhradě investičních úvěrů či zápůjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, k navýšení peněžních prostředků určených na financování a údržby a oprav majetku, který organizace používá pro svou činnost. V roce 2016 byla tvorba především z odpisů ve výši 494 243 Kč, z dotací z Jihomoravského kraje v částce 270 000 Kč, příjem také tvořil převod z rezervního fondu a z finančního daru ve výši 40 000 Kč, který byl použit na petanque. Čerpání z fondu bylo použito na pořízení sprchového lůžka (152 373 Kč), průmyslové pračky (240 000 Kč), sprchovací židle (73 386 Kč), kombinovaného sporáku (79 465 Kč) a pro hřiště na petanque ve výši 281 000 Kč pro odvod Jihomoravskému kraji.

Tab. 14 Tvorba a čerpání fondu investic v roce 2016 v Kč

Počáteční zůstatek	46 178
Tvorba fondu	874 243
Čerpání fondu	868 619
Konečný zůstatek	51 802

(interní zdroj)

## 8 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Cílem této kapitoly bude popis a analýza stavu hospodaření a finanční situace dané příspěvkové organizace. Část kapitoly je zaměřena na klasickou finanční analýzu, analýzu nákladů jak hlavní, tak vedlejší činnosti, analýzu výnosů z hlavní a vedlejší činnosti. Druhá polovina se zabývá specifickou analýzou pro municipální jednotky.

Pro účely analýzy budou použity informace a hodnoty získané z účetních výkazů organizace, a to zejména rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Tyto výkazy jsou na internetových stránkách volně dostupné. Vzhledem k brzkému datu vykazování za minulé účetní období bude práce vycházet z účetních výkazů za rok 2016. K přesnějším výpočtům jsou zdroje i z účetních období za rok 2015 a 2014.

### Finanční analýza

Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace organizace. Napomáhá odhalit, zda má podnik vhodnou kapitálovou strukturu, zda efektivně využívá svá aktiva, zda je schopen včas splácet své závazky a celou řadu dalších významných událostí. Finanční analýza je nedílnou součástí finančního řízení, protože působí jako zpětná informace o tom, jaký dopad měly události během roku na danou organizaci. Výsledky z finanční analýzy slouží jako ponaučení do budoucnosti a také jako důležité hodnotící kritérium především pro externí uživatele. (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 15)

### Charakteristika odvětví

Centrum domova pro seniory se řadí podle klasifikace CZ-NACE (dříve klasifikace OKEČ) do sekce Q – Zdravotní a sociální péče, oddílu 87, konkrétněji do oblasti 87.30.1 Sociální péče v domovech pro seniory. Toto rozčlenění uvádí na svých internetových stránkách Český statistický úřad v sekci klasifikace ekonomických činností. CZ-NACE se vypracovává podle mezinárodní statistické klasifikace. NACE je zkratka, kterou používá Evropská unie.

### 8.1 Analýza majetkové struktury

V majetkové struktuře rozvahy převládají stálá aktiva nad oběžná aktiva. Konkrétněji poměrem 68 % : 32 %. Ve stálých aktivech jsou nejvýznamnější položkou stavby a samostatné movité věci. Ve výkazu rozvahy najdeme stavby v brutto hodnotě ve výši 15 milionů korun,



ale jelikož tyto budovy jsou uvedeny jako historické, jejich výše v korekci je okolo 11 milionů. Tudíž jejich odepsanost se pohybuje okolo 73 %. Opravy a rekonstrukce účetní jednotka plánuje, ale proces s Národním památkovým ústavem je zdlouhavý. Druhou nejvýznamnější položkou jsou samostatné movité věci, u kterých vidíme nárůst, což způsobilo pořízení potřebných věcí, jako je nákup průmyslové pračky, kombinovaného sporáku, koupací vany, sprchovacího lůžka a sprchové židle. U nedokončeného hmotného majetku, který nevykazuje důležitou částku pro organizaci, je zahrnut nedokončený projekt pro snížení energetické náročnosti budov, konkrétněji výměna oken. Z projektu se zatím uskutečnila výměna za 44 000 Kč. Celkově stálá aktiva vzrostla.

V oběžných aktivech tvoří největší položku krátkodobý finanční majetek, z něhož má největší částku běžný účet. Jeho hodnota se ale příliš neliší, pouze o 1 %. Stav na pokladně je oproti běžnému účtu velmi malý, je to z toho důvodu, že účetní jednotka hradí veškeré výdaje pomocí internetového bankovníctví prostřednictvím klasického běžného účtu. Na jiném běžném účtu jsou zachyceny pozůstalosti po zemřelých klientech. Zásoby tvoří značnou část oběžných aktiv. Jsou tvořeny pouze materiálem, kde jsou evidovány zejména spotřební materiál (čistící, prací a desinfekční prostředky), zdravotnický materiál, ochranné pomůcky, prádlo, obaly a potraviny. Krátkodobé pohledávky taktéž tvoří významnou část. Představují především pohledávky za odběrateli. Celkově oběžná aktiva se udržují na stejné pozici.

Tab. 15 Majetková struktura organizace v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
<b>AKTIVA CELKEM</b>	11 377 162	11 073 888	11 441 728
<b>Stálá aktiva</b>	7 636 847	7 465 282	7 823 761
DNM	0	0	0
DHM	7 636 847	7 465 282	7 823 761
- pozemky	547 960	547 960	533 760
- stavby	4 673 468	4 516 532	4 401 814
- smv	2 140 589	2 033 568	2 520 965
- nedokončený DHM	274 830	367 222	367 222
<b>Oběžná aktiva</b>	3 740 314	3 608 605	3 617 966
Zásoby	244 460	221 379	234 038
- materiál na skladě	244 460	221 379	234 038
Krátkodobé pohledávky	429 720	450 687	437 084
- odběratelé	0	349 454	353 642
- pohledávky za zaměstnanci	25 000	12 000	5 000
- ostatní krátkodobé pohledávky	23 940	26 838	38 241
Krátkodobý finanční majetek	3 066 134	2 936 539	2 946 845
- jiné běžné účty	37 141	37 141	37 141

- běžný účet	2 847 746	2 699 182	2 796 972
- pokladna	44 773	31 948	11 319

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

Tab. 16 Horizontální a vertikální analýza aktiv v letech 2014 – 2016

Položky výkazu	14/15	15/16	2014	2015	2016
<b>AKTIVA</b>	-2,67%	3,32%	100,00%	100,00%	100,00%
<b>Stálá aktiva</b>	-2,25%	4,80%	67,12%	67,41%	68,38%
DNM	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
DHM	-2,25%	4,80%	67,12%	67,41%	68,38%
<b>Oběžná aktiva</b>	-3,52%	0,26%	32,88%	32,59%	31,62%
Zásoby	-9,44%	5,72%	2,15%	2,00%	2,05%
Krátkodobé pohledávky	4,88%	-3,02%	3,78%	4,07%	3,82%
KFM	-4,23%	0,35%	26,95%	26,52%	25,76%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 8.2 Analýza finanční struktury

Pasiva příspěvkové organizace se skládají z vlastního kapitálu, který tvoří okolo 77 % ve všech sledovaných letech z celkové bilanční sumy. Cizí zdroje tedy tvoří podíl 23 %. Největší položka vlastního kapitálu je jmění účetní jednotky. Ve sledovaném období nedošlo k výrazné změně z důvodu, že účetní jednotka neprovedla žádnou významnou událost, která by zvýšila vlastní kapitál. Vidíme každoroční růst. Další položkou, i když ne tak významnou, je transfer na pořízení DM. Byl to účelově určený dar na pořízení hřiště petanque ve výši 40 000 Kč. Větší část naopak tvoří fondy účetní jednotky, které byly podrobněji popsány v předchozí kapitole. U výsledku hospodaření vidíme v roce 2016 velký pokles. Je to z důvodu toho, že účetní jednotka v přecházejících letech vykazovala zisky nejen z vedlejší činnosti, ale i z hlavní činnosti. Kdybychom brali v předchozích letech pouze výsledky z vedlejší činnosti, pohybují se v rozmezí do 7 000 Kč. Podrobnější popsání výsledku hospodaření následuje v další kapitole.

Cizí zdroje tvoří téměř 100 % pouze krátkodobé závazky. Pouze v roce 2014 je tvořila i část dlouhodobých závazků, ale ty byly v následujícím roce uhrazeny. Krátkodobé závazky každým rokem stoupají. Je to způsobeno růstem závazků vůči zaměstnancům. To má za následek každoroční zvyšování mezd. Poměr cizích zdrojů a vlastního kapitálu podle různých literárních zdrojů by měl být v optimu 60 : 40, což naše organizace nesplňuje. Z finanční struktury můžeme říct, že organizace má konzervativní strategii financování díky vyššímu

podílu vlastního kapitálu a dlouhodobých zdrojů oproti krátkodobým cizím zdrojům. Organizace má finančně vysokou stabilitu.

Tab. 17 Finanční struktura organizace v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
<b>PASIVA CELKEM</b>	11 377 161	11 073 887	11 441 727
<b>Vlastní kapitál</b>	8 712 055	8 666 392	8 810 612
Jmění účetní jednotky	7 903 307	7 731 742	8 090 221
- <i>jmění účetní jednotky</i>	7 903 307	7 731 742	8 050 388
- <i>transfery na pořízení DM</i>	0	0	39 833
Fondy účetní jednotky	563 627	720 677	711 947
Výsledek hospodaření	245 120	213 972	8 443
<b>Cizí zdroje</b>	2 665 105	2 407 495	2 631 114
Dlouhodobé závazky	470 000	0	0
Krátkodobé závazky	2 195 105	2 407 495	2 631 114
- <i>dodavatelé</i>	185 204	208 353	139 548
- <i>jiné závazky vůči zaměstnancům</i>	1 140 571	1 232 103	1 391 710
- <i>ostatní krátkodobé závazky</i>	37 140	37 140	37 140

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

Tab. 18 Horizontální a vertikální analýza pasiv v letech 2014 – 2016

Položky výkazu	14/15	15/16	2014	2015	2016
<b>PASIVA</b>	-2,67%	3,32%	100,00%	100,00%	100,00%
<b>Vlastní kapitál</b>	-0,52%	1,66%	76,57%	78,26%	77,00%
Jmění účetní jednotky	-2,17%	4,64%	69,47%	69,82%	70,71%
Fondy účetní jednotky	27,86%	-1,21%	4,95%	6,51%	6,22%
Výsledek hospodaření	-12,71%	-96,05%	2,15%	1,93%	0,07%
<b>Cizí zdroje</b>	-9,67%	9,29%	23,43%	21,74%	23,00%
Dlouhodobé závazky	-100,00%	0,00%	4,13%	0,00%	0,00%
Krátkodobé závazky	9,68%	9,29%	19,29%	21,74%	23,00%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

### 8.3 Analýza nákladů z hlavní činnosti

Náklady z hlavní činnosti ve sledovaných letech mírně stoupají. 100% podíl tvoří náklady z hlavní činnosti. Největší částky můžeme sledovat u mzdových nákladů, které se podílejí na celkových nákladech okolo 50 %. Hlavní náplní domova pro seniory je poskytování ubytovacích služeb a především komplexní a nepřetržitá péče o klienty. Tudíž je logické, proč jsou mzdové náklady tak vysoké. Každým rokem se tyto náklady zvyšují. Není to díky zvýšenému počtu zaměstnanců, ale o rostoucí mzdě samotné. Další položka, která se podílí asi 20 % na nákladech, je zákonné sociální pojištění. V této položce je zahrnuto jak zdravotní

pojištění, tak sociální pojištění zaměstnanců. Podobně je na tom položka spotřeba materiálu, která tvoří 12 % podílu. Oproti přechozímu roku je o něco vyšší. Důvodem je vyšší spotřeba nákupu kancelářských potřeb, nákup drobného dlouhodobého majetku a dlouhodobého hmotného majetku (konkrétně toaletní hygienická křesla, stolky k lůžku, skříně, televizory, varné konvice atd.). U spotřeby energie je v roce 2016 pokles z důvodu menší spotřeby plynu. Opravy a udržování vykazují velký nárůst v roce 2015. Mají to za následek rozsáhlé opravy ve skladu potravin a stav čističky zeleniny. V dalším roce opět stouply náklady na opravy kvůli mimořádné opravě vodovodního potrubí a jednak plánová oprava WC a koupelen pro zaměstnance a klienty. Odpisy DM tvoří nevýznamnou část okolo 2 % nákladů. Naopak náklady z drobného dlouhodobého majetku se pohybují okolo 5 % a každým rokem se zvyšují.

Tab. 19 Náklady z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
<b>NÁKLADY CELKEM</b>	31 282 464	33 597 756	34 866 373
<b>Náklady z činnosti</b>	31 282 464	33 597 756	34 866 373
- spotřeba materiálu	4 253 368	4 055 311	4 370 006
- spotřeba energie	1 603 957	1 503 469	1 300 206
- spotřeba jiných nesklad. dodávek	129 926	130 458	129 515
- opravy a udržování	385 447	1 525 102	1 912 468
- ostatní služby	847 658	788 968	820 700
- mzdové náklady	16 155 833	17 261 181	17 760 001
- zákonné soc. pojištění	5 443 277	5 828 551	5 984 092
- jiné soc. pojištění	67 498	70 871	73 603
- zákon. soc. náklady	260 395	443 730	511 716
- odpisy DM	502 603	513 232	494 410
- náklady z DDM	1 584 408	1 420 042	1 472 218

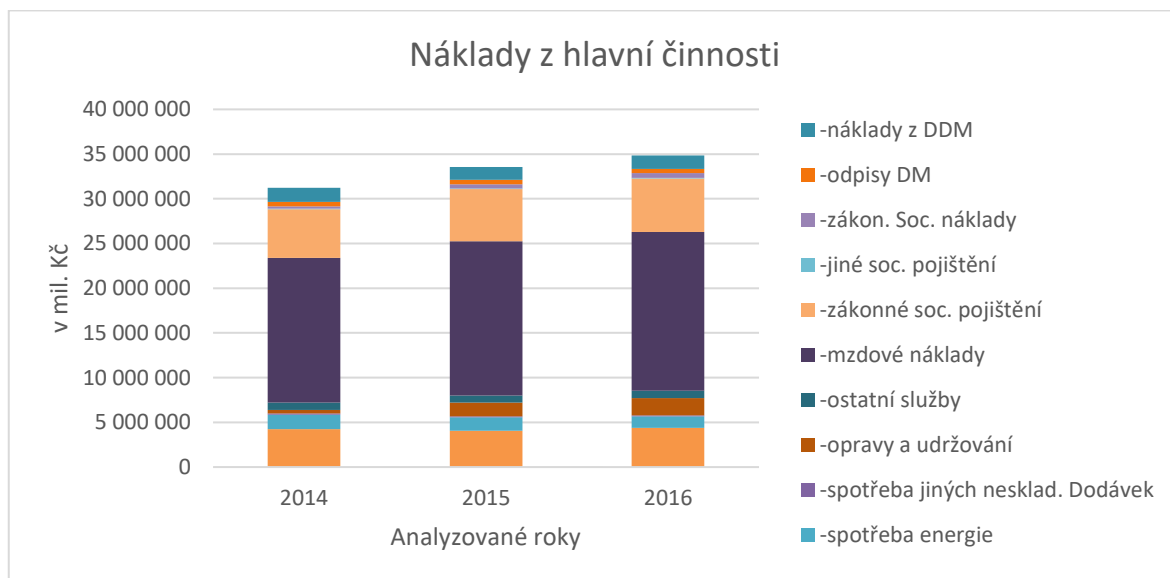
(vlastní zpracování dle interního zdroje)

Tab. 20 Horizontální a vertikální analýza nákladů z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016

Položky výkazu	14/15	15/16	2014	2015	2016
<b>NÁKLADY CELKEM</b>	7,40%	3,78%	100,00%	100,00%	100,00%
<b>Náklady z činnosti</b>	7,40%	3,78%	100,00%	100,00%	100,00%
- spotřeba materiálu	-4,66%	7,76%	13,60%	12,07%	12,53%
- spotřeba energie	-6,26%	-13,52%	5,13%	4,47%	3,73%
- spotřeba jiných nesklad. dodávek	0,41%	-0,72%	0,42%	0,39%	0,37%
- opravy a udržování	295,67%	25,40%	1,23%	4,54%	5,49%
- ostatní služby	-6,92%	4,02%	2,71%	2,35%	2,35%
- mzdové náklady	6,84%	2,89%	51,65%	51,38%	50,94%
- zákonné soc. pojištění	7,08%	2,67%	17,40%	17,35%	17,16%

- jiné soc. pojištění	5,00%	3,85%	0,22%	0,21%	0,21%
- zákon. soc. náklady	70,41%	15,32%	0,83%	1,32%	1,47%
- odpisy DM	2,11%	-3,67%	1,61%	1,53%	1,42%
- náklady z DDM	-10,37%	3,67%	5,06%	4,23%	4,22%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)



Graf 1 Náklady z hlavní činnosti podle jednotlivých druhů v letech 2014 – 2016

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

#### 8.4 Analýza výnosů z hlavní činnosti

Celkové výnosy z hlavní činnosti se musejí rovnat celkovým nákladům z hlavní činnosti. Toto pravidlo se objevuje pouze v roce 2016. Rok 2015 a 2014 se liší oproti celkovým nákladům kvůli nedorovnaním z výsledku hospodaření. Výnosy z činnosti tvoří 66 % z celkových výnosů a zbytek, tedy 34 % tvoří finanční výnosy. Hlavní položkou výnosů z činnosti jsou výnosy z prodeje služeb. Tvoří téměř 100 % podílu. V těchto výnosech účetní jednotka eviduje tržby za ubytování klientů, tržby za poskytování stravy, tržby za poskytnuté sociální služby a zdravotní výkony od zdravotních pojišťoven. Položka čerpání fondů obsahuje v celkovému poměru velmi malé procento, i když ve sledovaném období narůstá. Je to zdroj rezervního fondu, díky němuž se příspěvková organizace může dále rozvíjet a nakupovat majetek. Výnosy z transferů oproti loňskému roku poklesly, což pro příspěvkovou organizaci není moc příznivé. Díky těmto transferům může účetní jednotka pokrýt své náklady. Zdrojem tohoto transferu jsou příspěvky na provoz pro neúčelově určené (zejména na odpisy, mzdy všeobecné sestry), příspěvek na provoz účelově určený a příspěvek na účelově určené opravy. Tyto prostředky tvoří dotace MPVS a dotace zřizovatele.

Tab. 21 Výnosy z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

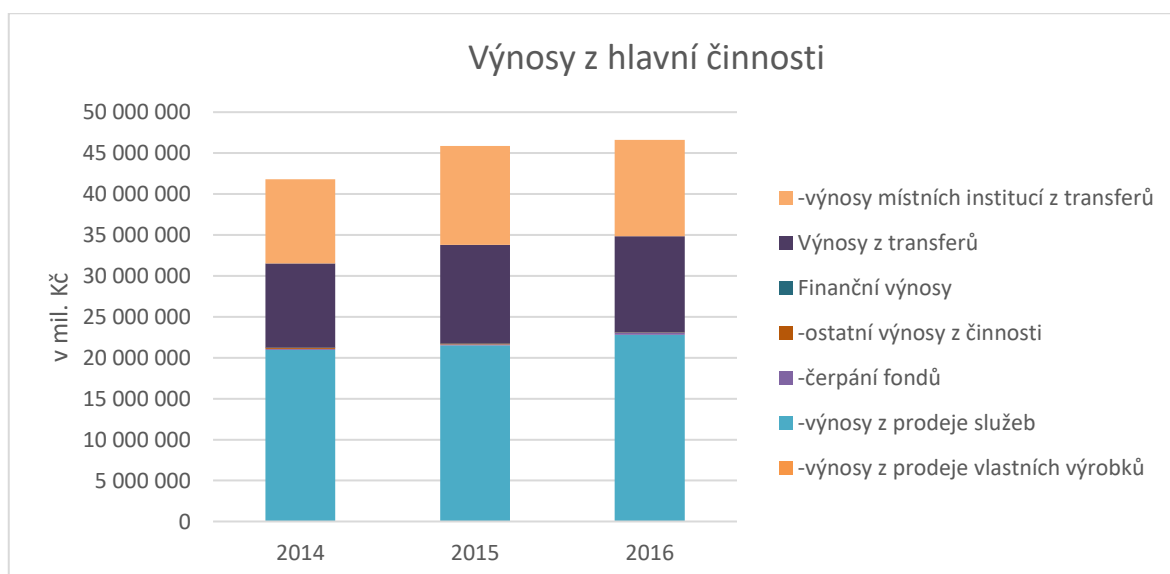
	2014	2015	2016
<b>VÝNOSY CELKEM</b>	31 523 592	33 804 686	34 866 373
<b>Výnosy z činnosti</b>	21 239 365	21 749 717	23 108 535
- výnosy z prodeje vlastních výrobků	7 805	6 670	4 210
- výnosy z prodeje služeb	20 956 531	21 515 137	22 802 265
- čerpání fondů	104 571	96 277	274 797
- ostatní výnosy z činnosti	170 458	131 633	27 263
<b>Finanční výnosy</b>	1 027	1 020	1 020
<b>Výnosy z transferů</b>	10 283 200	12 053 949	11 756 818
- výnosy místních institucí z transferů	10 283 200	12 053 949	11 756 818

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

Tab. 22 Horizontální a vertikální analýza výnosů z hlavní činnosti v letech 2014-2016

Položky výkazu	14/15	15/16	2014	2015	2016
<b>VÝNOSY CELKEM</b>	7,24%	3,14%	100,00%	100,00%	100,00%
<b>Výnosy z činnosti</b>	2,40%	6,25%	67,38%	64,34%	66,28%
- výnosy z prodeje vlastních výrobků	-14,54%	-36,88%	0,02%	0,02%	0,01%
- výnosy z prodeje služeb	2,67%	5,98%	66,48%	63,65%	65,40%
- čerpání fondů	-7,93%	185,42%	0,33%	0,28%	0,79%
- ostatní výnosy z činnosti	-22,78%	-79,29%	0,54%	0,39%	0,08%
<b>Finanční výnosy</b>	-0,65%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
<b>Výnosy z transferů</b>	17,22%	-2,47%	32,62%	35,66%	33,72%
- výnosy místních institucí z transferů	17,22%	-2,47%	32,62%	35,66%	33,72%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)



Graf 2 Výnosy z hlavní činnosti podle jednotlivých druhů v letech 2014 – 2016 v Kč

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 8.5 Náklady a výnosy z hospodářské činnosti

V souladu se Zřizovací listinou provádí organizace doplňkovou činnost. Tím je myšleno, že pořádá odborné kurzy, školení a jiné vzdělávací akce včetně lektorské činnosti a hostinské činnosti, které navazují na hlavní účel příspěvkové organizace. V rámci této činnosti se vaří obědy pro obyvatele města Strážnice, zejména pro příjemce sociálních služeb, které jsou dodávány prostřednictvím Charity Strážnice. Proto spotřeba materiálu představuje největší podíl na nákladech z hlavní činnosti, kde se evidují potraviny pro hostinskou činnost. Druhou nejvyšší položkou jsou mzdové náklady, které jsou rozpočítány dle kalkulace z předchozího roku (přepočteným procentem). Tudíž výše zákonného sociálního pojištění je odpovídající. Celkově náklady pro doplňkovou činnost každým rokem stoupají.

Ve výnosech z doplňkové činnosti evidujeme pouze jedinou položku, a to výnosy z činnosti, konkrétněji výnosy z prodeje služeb. Zejména jde o odebrané obědy a tržby z pořádání konferencí. Celkové výnosy za každý rok převyšují náklady. Je to jediný možný zisk, který daná účetní jednotka může vykazovat.

Tab. 23 Náklady z hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
<b>NÁKLADY CELKEM</b>	203 976	218 768	258 586
<b>Náklady z činnosti</b>	203 976	218 768	258 586
- spotřeba materiálu	111 901	121 231	144 167
- spotřeba energie	8 305	7 755	9 326
- spotřeba jiných nesklad. dodávek	1 600	1 814	2 027
- opravy a udržování	1 408	848	1 137
- ostatní služby	2 113	2 296	3 036
- mzdové náklady	56 167	62 819	72 999
- zákonné soc. pojištění	19 076	21 376	24 799

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

Tab. 24 Výnosy z hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
<b>VÝNOSY CELKEM</b>	207 969	225 810	267 030
<b>Výnosy z činnosti</b>	207 969	225 810	267 030
- výnosy z prodeje služeb	207 969	225 810	267 030

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 8.6 Analýza výsledku hospodaření

Výsledek hospodaření Domova pro seniory je rozdělen na hlavní a hospodářskou činnost. V letech 2014 a 2015 se oba výsledky sumarizovaly, pro rok 2016 se vykazoval pouze výsledek z hospodářské činnosti a výsledek z hlavní činnosti byl převeden do fondu, aby vzniklo vyrovnané hospodaření. Celkově v letech 2014 a 2015 se VH z hlavní činnosti podílel na celkovém výsledku s 97 %. Pouhé 3 % tvořil VH z hospodářské činnosti. Každopádně tento výsledek každým rokem stoupal. Účel této činnosti je zcela přijatelný. Pro organizaci je také pozitivní VH z hlavní činnosti, který vykazuje kladné hodnoty. U mnoha příspěvkových organizací se jeví jako záporná částka. Proto organizace nemusí pokrývat ztrátu z hospodářské činnosti a může ji využít v další svůj prospěch. V roce 2016 se změnila pravidla řízení o stanovení a přiznání finanční podpory Jihomoravským krajem v oblasti podpory poskytování sociálních služeb, tudíž se VH musel rozdělit do fondu odměn a do rezervního fondu na základě schválení krajským úřadem. Proto hlavní činnost ukazuje nulový výsledek hospodaření.

Tab. 25 VH z hlavní a vedlejší činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016	Podíl na celkovém VH		
VH z hlavní činnosti	241 127	206 930	0	98,37%	96,71%	0,00%
VH z hospodářské činnosti	3 992	7 042	8 443	1,63%	3,29%	100,00%
<b>Celkový VH</b>	245 120	213 972	8 443	100,00%	100,00%	100,00%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 8.7 Specifické ukazatele pro municipální firmy

### 8.7.1 Autarkie

Ukazatel autarkie nám vyjadřuje míru, v níž je daná organizace soběstačná z hlediska pokrytí nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů z hlavní činnosti. Ukazatel nabývá hodnot vyšších než 1. Z následující tabulky je zřejmé, kde máme v každém roce hodnotu 100 % a více, že tato organizace je soběstačná z tohoto hlediska.

Tab. 26 Ukazatel autarkie hlavní činnosti v letech 2014 – 2016

2014	2015	2016
100,77%	100,62%	100,00%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)



### 8.7.2 Rentabilita hospodářské činnosti

Ukazatel rentability neboli výnosnosti nám poměřuje zisk jako požadovaný výstup v hospodářské činnosti. U hlavní činnosti, která je zaměřena převážně na vyrovnané hospodaření, se nepoužívá. Proto je důležité v každé z těchto činností použít jiný ukazatel. U hlavní činnosti autarkie, u hospodářské činnosti ukazatel rentability. Jelikož tato organizace nemá příliš velké zisky, rentabilita pro hospodářskou činnost je poměrně malá.

Tab. 27 Ukazatel rentability hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč

	2014	2015	2016
VH	3 992	7 042	8 443
Vynaložené prostředky	203 976	218 767	258 586
Rentabilita	1,96%	3,22%	3,27%

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

### 8.7.3 Aktivita

Obrat kapitálu vypovídá, jak velká část celkových aktiv se obrátí v ročních výnosech. Požadovaná minimální hodnota se uvádí 1, kdy z 1 Kč majetku by měla přijít alespoň 1 Kč tržeb. Z tabulky je patrné, že tuto podmínku organizace splňuje v každém roce. Doba obratu stálých aktiv vypovídá, jak velká část stálých aktiv se obrátí v ročních výnosech. Výsledná hodnota ukazuje počet let. Nižší hodnota vypovídá o vyšší intenzitě využívání stálých aktiv při tvorbě výkonů. Hodnota se pohybuje pod 0,25, tudíž trvalo méně než půl roku, aby se stálá aktiva obnovila z dosažených výnosů. Dalším ukazatelem je doba obratu pohledávek. Vypovídá nám o schopnosti podniku, za jak dlouho byly v průměru uhrazeny pohledávky. Čím je doba kratší, tím dříve jsou peníze vázané v pohledávkách k dispozici. Z tabulky je patrné, že doba je v průměru kolem 5 dnů. Doba obratu závazků vyjadřuje období od vzniku závazku po okamžik jeho uhrazení. To znamená, že tato organizace hradí své závazky do 30 dnů, tedy do jednoho měsíce. Organizace také splňuje doporučení, že doba obratu pohledávek je nižší než doba obratu závazků. Rychlost obratu zásob vyjadřuje, kolikrát se stav zásob obrátí v ročním objemu nákladů. Z výsledků je zřejmé, že vysoká hodnota odpovídá doporučené.

Tab. 28 Ukazatel aktivity v letech 2014 – 2016

	2014	2015	2016
Obrat kapitálu	2,77	3,05	3,05
Doba obratu stálých aktiv	0,24	0,22	0,22
Doba obratu pohledávek	4,91	4,80	4,51

Dobrá obrátu závazků	25,08	25,64	27,17
Poměr doby obrátu kr. pohled. a závaz.	57,60	66,98	59,80
Rychlost obrátu zásob	127,97	151,77	148,98

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

#### 8.7.4 Financování

Ukazatel finanční samostatnosti vypovídá, nakolik vlastní kapitál pokrývá celková pasiva. V roce 2015 ukazuje tabulka hodnotu nejvyšší. Výsledné hodnoty odpovídají struktuře vlastního kapitálu a celkových pasiv. Můžeme tedy usoudit, že celková pasiva jsou více než ze tří čtvrtin pokryta VK. Míra věřitelského rizika ukazuje využití cizích zdrojů. Z tabulky vyplývá, že ve všech letech se hodnota pohybuje nad 20 %. Míra zadluženosti se pohybuje ve všech letech okolo 30 %, což je příznivé zadlužení.

Tab. 29 Ukazatele financování v letech 2014 – 2016 v %

	2014	2015	2016
Ukazatel finanční samostatnosti	0,77	0,78	0,77
Ukazatel věřitelského rizika	0,23	0,22	0,23
Míra zadluženosti	0,31	0,28	0,30

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

#### 8.7.5 Likvidita

Likvidita vyjadřuje okamžitou schopnost hradit závazky organizace. U běžné likvidity se uvádí doporučená hodnota v rozmezí okolo 1,5–2,5. V roce 2014 a 2015 se organizace pohybuje v tomto rozmezí, ale v roce 2016 je pod touto hranicí. U pohotovosti likvidity, kde jsou doporučené hodnoty v rozmezí 1–1,5, se organizace pohybuje v letech 2015 a 2016. U okamžité likvidity, která je v rozmezí 0,2–0,5, se nepohybuje ani v jednom z uvedených let. Tyto hodnoty má výrazně vyšší, což znamená, že má dostatek finančních prostředků k úhradě svých závazků a je tedy dostatečně platebně zabezpečena.

Tab. 30 Ukazatele likvidity v letech 2014 – 2016

	2014	2015	2016
Běžná likvidita	1,70	1,50	1,38
Pohotová likvidita	1,59	1,41	1,29
Peněžní (okamžitá) likvidita	1,40	1,22	1,12

(vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 9 ZDROJE FINANCOVÁNÍ

### 9.1 Příspěvky na provoz účelově a neúčelově určené

Příspěvky na provoz organizace se dělí na účelově a neúčelově určené. Ty **účelově** určené jsou stanoveny § 105 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Tyto příspěvky jsou získávány od Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) na základě žádosti u krajského úřadu na mimořádné opravy. Při nedodržení stanovených podmínek se příspěvek vrací. V roce 2016 organizace získala v celkovém součtu 11 756 650 Kč.

**Neúčelově** určený příspěvek se používá na provozní náklady organizace, například na pokrytí odpisů a zčásti na náklady zdravotních sester, které poskytuje krajský úřad. Celkově jeho výše za rok 2016 činila 1 684 000 Kč.

### 9.2 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči neboli na bezmocnost je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách. Tento příspěvek je zabezpečován od Úřadu práce a jeho výše je rozdělena podle jednotlivých stupňů závislosti. V roce 2016 došlo na přelomu července a srpna ke změně zákona o navýšení 10 % jednotlivých příspěvků. Domov pro seniory také rozlišuje uživatele, kteří spadají do oddělení domova pro seniory nebo domova se zvláštním režimem. V oddělení domova pro seniory se eviduje nejvíce klientů se III. stupněm závislosti a v oddělení se zvláštním režimem je nejvíce klientů s IV. stupněm závislosti. Celkově dostala organizace za rok 2016 částku 10 763 518 Kč.

Tab. 31 Měsíční příspěvek oddělení domova pro seniory podle jednotlivých stupňů v roce 2016 v Kč

Počet uživatelů k 31.12.	Druh	Kč	Celkem v Kč
0	I. stupeň	880	0
7	II. stupeň	4 400	30 800
13	III. stupeň	8 800	114 400
5	IV. stupeň	13 200	66 000
1	bez PNP	0	0
<b>Celkem</b>			<b>211 200</b>

(interní zdroj)

Tab. 32 Měsíční příspěvek oddělení domova se zvláštním režimem podle jednotlivých stupňů v roce 2016 v Kč

Počet uživatelů	Druh	Kč	Celkem v Kč
0	I. stupeň	880	0
4	II. stupeň	4 400	17 600
13	III. stupeň	8 800	114 400
43	IV. stupeň	13 200	567 600
1	bez PNP	0	0
<b>Celkem</b>			<b>699 600</b>

(interní zdroj)

### 9.3 Další zdroje financování

#### Úhrady od uživatelů

Úhrady od uživatelů jsou platby klientů za využívání služeb v domově pro seniory. Především se jedná o bydlení, stravu a další služby poskytované touto organizací. Úhrady za ubytování jsou odvozeny podle počtu m<sup>2</sup> a celkově byla jejich výše v roce 2016 4 921 886 Kč. Strava a úhrady za ni se rozdělují podle toho, jestli se jedná o normální stravu, dietní stravu, nebo diabetickou. Tuto volbu si každý uživatel určí v den nástupu do zařízení. Celkový výše byla za daný rok 3 904 803 Kč. Další položkou, která spadá do úhrad uživatelů, jsou fakultativní služby, které činily 6 067 Kč.

#### Zdravotní pojišťovny

Příspěvky od zdravotních pojišťoven jsou poskytovány na základě smlouvy s organizací, hradí výdaje na zdravotní výkony z příjmů pojistného. Celkově pro rok 2016 byly tyto příjmy ve výši 2 873 063 Kč.

#### Ostatní příjmy

Ostatními příjmy pro organizaci jsou příjmy od zaměstnanců za stravu, výnosy z hmotných darů a finančních darů, bonusy od banky za vedení účtů a mimořádné plnění od pojišťoven za pojistné události. Celkem tyto příspěvky činily 503 455 Kč.



Graf 3 Jednotlivé výše zdrojů financování dané příspěvkové organizace za rok 2016 (vlastní zpracování dle interního zdroje)

## 10 ÚČETNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

### 10.1 Vedení účetnictví

Organizace účtuje podle Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. v platném znění a dále podle Prováděcí vyhlášky k Zákonu o účetnictví č. 410/2009 Sb. Jakožto organizace, která je vybranou účetní jednotkou podle § 1 odst. 3 ZoÚ, musí vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu v souladu s § 1 a § 9a novely Prováděcí vyhlášky. Kromě těchto zákonných ustanovení se řídí Českými účetními standardy zveřejněnými ve Finančním zpravodaji začínajícími číselnou řadou 7xx. V rámci Prováděcí vyhlášky účtuje organizace podle účtového rozvrhu vytvořeného na základě směrné účtové osnovy. Pro výběr syntetických účtů do účtového rozvrhu organizace vychází z potřeb pro předávání účetních záznamů a zápisů v účetních knihách na základě technické vyhlášky. V rámci těchto účtů je účtový rozvrh sestaven a přizpůsoben potřebám odděleného sledování nákladů a výnosů hlavní činnosti, které je dále rozděleno na oddělení domova pro seniory a oddělení se zvláštním režimem a doplňkové činnosti. Účtový rozvrh prokazuje obsah účetních knih, slouží ke kontrolní činnosti předmětu účetnictví a také k jeho úplnosti. Je sestavován vždy na jedno účetní období a spolu s roční závěrkou daného účetního období je archivován. Mimo rozvrh účetní jednotka sestavuje deník a hlavní knihu. Deník obsahuje účetní zápisy, které jsou uspořádány chronologicky. Těmito zápisy prokazuje zaúčtování všech účetních případů. V hlavní knize jsou zápisy uspořádány z věcného hlediska.

Organizace provádí uzávěrkové práce 12x ročně. To znamená, že jednotlivé agendy (banky, pokladny, odběratelé, dodavatelé) jsou uzavírány měsíčně. V rámci měsíční závěrky jsou zaúčtovány veškeré operace, které hospodářsky patří do příslušného měsíce. Organizace také provádí třikrát ročně mezitímní účetní závěrku. Organizace sestavuje a předkládá Jihomoravskému kraji výkazy rozvahy, výkaz zisku a ztráty a přílohu. Musí také zhotovovat „Zprávu o činnosti příspěvkové organizace“.

### 10.2 Konkrétní příklady účtování příspěvkové organizace

Tab. 33 Konkrétní příklady účtování Domova pro seniory v roce 2016

Doklad	Popis účetní operace	MD	D
FD	Nákup potravin	111 0000	321 0010
		112 0420	111 0000
FD	Nákup čistících prostředků	111 0000	321 0010

		112 0360	111 0000
VD	Nákup kancelářských potřeb z pokladny	111 0000 112 0320	261 0100 111 0000
FD	Přijetí účelově určeného daru na nákup majetku (nákup rotopedu)	558 0302 280 011 414 540 241 0010	321 0010 880 011 648 302 241 0414
PD	Příjem finančního daru na investice (hřiště petanque)	241 0416 042 0401 210 600 416 0460	416 0460 321 0010 042 0401 401 0901
FD	Vyúčtování služeb za odvoz a likvidaci odpadu	518 0750	321 0010
FD	Spotřeba energií (plyn + elektrická energie) elektrická energie plyn	502 0300 502 0400	321 0010
FD	Nákup židle pod hranici 3 000 Kč	501 0931 902 0101	321 0010 999 0101
VUD	Depozita klientů (vkladní knížky)	968 0020	999 0020
VUD	Příspěvek na provoz bez účelového určení z rozpočtu JMK	348 0100 241 0010 384 0111	384 0111 348 0100 672 0510
VUD	Příspěvek na provoz účelově určený z rozpočtu JMK s vyúčtováním ve stejném účetním období	915 241 0010 999 0900 388 0111 348 0100 374 0120	999 0900 374 0120 915 672 0520 388 0111 348 0100

(interní zdroj)

## 11 SHRNU TÍ A DOPORU ČENÍ

V této kapitole bude popsáno celkové vyhodnocení výsledků finanční analýzy příspěvkové organizace Domova pro seniory Strážnice a následná doporučení, která by mohla směřovat ke zlepšení finanční situace.

Finanční analýza provedená u majetkové struktury ukazuje převládající poměr stálých aktiv nad oběžným majetkem, a to 68 % : 32 %. Tento poměr není nijak překvapující z důvodu vysokého objemu částek u budov a samostatných movitých věcí. Co je ovšem důležité podotknout, je fakt, že majetek je více než ze 70 % odepsán. Samozřejmě, že organizace se snaží neustále o procesy rekonstrukce a modernizaci, ale bohužel kvůli Památkovému ústavu je toto snažení velmi zdouhavé a někdy i velmi komplikující. U oběžných aktiv se vykazuje vyšší položka pouze u běžného účtu a zásob, kde organizace eviduje veškeré suroviny, prostředky pro úklid a zdravotnický materiál.

Finanční struktura se skládá z převažujícího vlastního kapitálu, a to okolo 77 %. Tudíž má organizace vysokou finanční stabilitu a malé procento zadlužení, což hodnotím kladně. U výsledku hospodaření z hlavní činnosti se vykazuje ve všech sledovaných letech kladná hodnota, tudíž převládají výnosy nad náklady, organizace proto nemusí uhrazovat ztrátu z doplňkové činnosti. U doplňkové činnosti se taktéž organizace dopracovala ke kladným hodnotám, ale nepříliš velkým. Proto se následné doporučení bude týkat zlepšení efektivnosti u této činnosti.

Ukazatel autarkie vykazuje ve všech letech 100% hodnoty, což svědčí o soběstačnosti. Do výnosů se však započítávají jednak úhrady od klientů, jednak i finanční výnosy a výnosy z transferů. Rentabilita u hospodářské činnosti v každých letech stoupá, ale i hodnota je v roce 2016 stále ještě malá. U ukazatele aktivity se neprojeví žádné problémy. Obrat kapitálu ukázal schopnost vložených prostředků produkovat výnosy. Doba obratu stálých aktiv je nízká, tudíž trvá méně než půl roku, než se dlouhodobý majetek znovu objeví ve výnosech. Doby obratu u pohledávek a závazků jsou však velké rozdíly. Zatímco doba obratu pohledávek se pohybuje kolem 5 dnů, doba obratu závazků je v průměru okolo 30 dnů, tedy jeden měsíc. Je obecně známo, že doba obratu závazků by měla být vyšší než doba obratu pohledávek, což tato organizace splňuje. Obrat zásob vykazuje vysoké hodnoty, neboť se u zásob evidují hlavně suroviny pro přípravu pokrmů.



Finanční samostatnost u organizace ukazuje, že celková pasiva jsou pokryta vlastním kapitálem ze 77 % a míra zadluženosti je nízká, což považuji za velmi příznivé. Využití těchto cizích zdrojů se pohybuje okolo 23 %.

V ukazateli likvidity, který se rozlišuje na tři úrovně, se příspěvková organizace nejvíce odlišuje od doporučených hodnot u peněžní neboli okamžité likvidity. Je to z důvodu velkého držení peněz na bankovních účtech. Pro tyto organizace je typické přesáhnutí tohoto limitu, neboť se na bankovních účtech přijímají veškeré poskytnuté dotace, které organizace nemůže jinak využít v lepší prospěch.

Další část bakalářské práce se zaměřuje na zdroje financování. Z výše uvedených poznatků vyplývá, že největším zdrojem jsou příjmy od Ministerstva práce a sociálních věcí, kde se částky pohybují přes 12 mil. Kč. Organizace tyto příjmy získává na základě žádosti o dotaci na mimořádné opravy nebo na provozní účely organizace. Druhý největší příjem jsou příspěvky na péči, které činí okolo 10 mil. Kč. Výše tohoto příspěvku se odvíjí od jednotlivých stupňů závislosti. Tudíž je možnost se zaměřit na klienty s vyšším stupněm závislosti a díky tomu se organizaci budou poskytovat vyšší částky. Výši dalších zdrojů financování nelze ovlivnit, jsou to zdroje od zdravotních pojišťoven a úhrady od uživatelů. U ostatních příjmů, kde se jedná především o dary finanční a nefinanční od fyzických nebo právnických osob, se může jejich výše ovlivnit, a to následujícím doporučením.

Poslední část práce je věnována účetnictví dané organizace. V této oblasti se popisuje především vedení účetnictví a konkrétní příklady účtování. Účetnictví, evidence a účtování celkově jsou vedeny podle daných předpisů, které organizace striktně dodržuje. Vše souhlasí s ČÚS č. 701–710. Výkazy jsou sestavovány způsobem, který přikazuje zákon, to znamená, že rozlišuje svou činnost na hlavní a hospodářskou jak u rozvahy, tak i výkazu zisku a ztráty. U této části nebyl zjištěn žádný problém, proto se neposkytuje žádné doporučení.

Vzhledem k výše uvedeným poznatkům jsou navržena organizaci opatření a doporučení, která by mohla přispět k lepším výsledkům této organizace.

### **Zefektivnění vedlejší činnosti**

Příspěvkové organizace, jak je uvedeno výše, nejsou založeny za účelem dosahování zisku. Ale to platí pouze u hlavní činnosti. Hospodářská neboli doplňková činnosti může být a také je ovlivněna činností dané organizace. Z finanční analýzy byly zjištěny nedostatky a právě malá efektivnost u hospodářské činnosti. V analyzovaných letech (2014 – 2016) se výsledek hospodaření zvyšoval, ale bohužel jen o nepatrné částky.

**Stravovací služby** – Domov pro seniory poskytuje stravování občanům, kteří si nejsou schopni například z fyzické nebo materiální náročnosti sami připravit jídlo. Jednou z variant, jak organizace může zvýšit svůj výsledek hospodaření, je například možnost poskytovat svou jídelnu i pro veřejnost, a nejenom pro své klienty. Další z variant je zvýšení ceny za obědy, které jsou poskytovány ostatním občanům a zaměstnancům zařízení. Důvodem je, že organizace poskytuje stravování cenou stejnou pro všechny uživatele. To znamená, stejná výše obědů je určena pro klienty zařízení, zaměstnance zařízení a pro ostatní občany. Znamená to tedy rozlišit stravovací služby poskytované v rámci hlavní činnosti a v rámci vedlejší činnosti. První výše ceny (pro klienty) bude určena maximálně na úrovni celkových nákladů, logicky vyplývá z minimálních nebo žádných příjmů klientů. Druhá hranice ceny (pro veřejnost a zaměstnance) i se ziskovou vyšší marží. Rizika způsobená zkvalitněním hospodářské činnosti mohou nastat například projevením neochoty připravované pokrmy poskytovat v jídelně daného zařízení, zvýšením nákladů na administrativní zátěže, při objednávání většího množství surovin apod. Pokud by ale poptávka po poskytnutí této služby byla velmi vysoká, nutně by se musel zvýšit komfort kuchyně a dalších potřebných záležitostí, což by způsobilo další náklady.

**Nevyužité prostory** – Organizace disponuje v zadní části komplexu prostory, které nijak nevyužívá. Proto se v rámci zefektivnění hospodářské činnosti nabízejí dvě možnosti, jak využít tento prostor. První z variant je možnost pronájmu osobám, podnikatelům, živnostníkům at' už z blízkého okolí, nebo z města Strážnice. Pomineme riziko nízké poptávky a předpokládejme zájem o možnosti pronájmu. Existují tu ovšem určitá rizika, která by mohla ohrozit příspěvkovou organizaci. Proto navrhuji postup, aby se těmto rizikům vyhnula. Nej důležitější ze všeho je důkladně si prověřit své potencionální pronajímatele. Je důležité znát účel pronájmu (z důvodu rušení klientů, hluku apod.), stanovit si dobu pronájmu, cenu za pronájem a termín těchto splátek. Uvedené podmínky se musí sepsat do právoplatné smlouvy o pronájmu. Cenu by měla organizace dobře zvážit, pokud by nevěděla, jakou výši zvolit, je možné se informovat u podobných zařízení, nebo kvalifikovaným odhadem. Druhá varianta se může ubírat úplně jiným směrem. Nevyužít pro ostatní pronajímatele, ale pouze pro sebe. Daná příspěvková organizace pořádá jako další možnost rozvíjení své doplňkové činnosti různé kurzy, školení, konference apod. Proto by bylo na zvážení si tyto prostory přestavit hlavně pro uvedené situace. Může sloužit pouze jako zasedací místnost, ale i prostředí příjemné kavárny, kde si i ostatní uživatelé a klienti zpříjemní volně strávený čas se svou rodinou a přáteli. Samozřejmostí je, že tento typ využití bude daleko složitější, at' už se samotnou

přípravou (plánu realizace, průzkumu trhu – zda by byla o tuto variantu poptávka, zda by i ostatní obyvatelé města Strážnice využívali tento projekt, přičemž já v tomto ohledu nevidím problém z důvodu nedostatečné konkurence na trhu s kavárnami ve městě a okolí), dostatečný zdroj finanční pomoci, rekonstrukce apod., ale z dlouhodobého hlediska se tato možnost jeví jako potencionálně dlouhodobý zdroj finančního příjmu.

### **Zlepšení klíčování režijních nákladů**

V oblasti klíčování režijních nákladů je shledána připomínka u rozdělení nákladů z hlavní a hospodářské činnosti, a to především u stravování. Organizace používá pouze odhad, což není úplně dobře zvolený termín a postup. Proto doporučením pro tuto oblast je rozklíčování nákladů pomocí koeficientů, podle kterých je možné náklady týkající se činností rozvrhovat. Nejčastěji preferovaný způsob rozvrhování je objem výnosů z hlavní a hospodářské činnosti. Bylo by vhodné si stanovit dva koeficienty. První koeficient by byl stanoven z poměru celkových výnosů u hlavní činnosti a z celkových výnosů u hospodářské činnosti. Sloužil by k rozdělení spotřeby elektrické energie, spotřeby plynu, vodného a stočného. Druhý koeficient by byl stanoven pouze z výnosů, které by se týkaly stravování. Konkrétněji tržby za úhrady obědů od zaměstnanců a od klientů zařízení u hlavní činnosti a u doplňkové činnosti tržby za obědy od ostatních odběratelů. Tento koeficient by sloužil pro přiřazení mzdových nákladů a ostatních osobních nákladů, režijního materiálu a podobně.

### **Zlepšení komunikace, propagace a reklamy**

Pro dnešní dobu je nejvíce charakteristický především svět plný internetu, sociálních sítí a reklam. Každý člověk je s těmito požadavky natolik svázán, že se pro něho staly součástí života. Tak proč nevyužít této možnosti jak lépe zviditelnit v tomto ohledu domov pro seniory? Jako první možnost snáze vejít do podvědomí lidí se jeví webové stránky. Sice daná organizace své stránky má, ale možnost zlepšení vidím především u vzhledu webu, který v tuto chvíli vypovídá o zastaralém, nepřehledném a neaktualizovaném obsahu. Proto bych navrhla spolupráci s člověkem specializovaným na tvorbu webových stránek. Jako nedostatek vidím i to, že zde organizace neuvádí aktuální fotografie z činností uskutečňovaných v domově.

Velkým fenoménem dnešní doby je sociální síť Facebook, která spojuje osoby z různých oblastí světa. Má především dát do povědomí ostatních lidí jejich aktuální stav, co je ve světě nového a co se aktuálně řeší. Organizace domov pro seniory má svou stránku na Facebooku, což oceňuji a uvádím za pozitivní, ale jejich sledovanost, která se projeví stisknutím tlačítka

„To se mi líbí“, je mizivá. Proto bych navrhla, aby každý ze zaměstnanců, rodinných příslušníků a přátel označil výše uvedené tlačítko, a tudíž by se jim automaticky na jejich osobním profilu ukazovaly veškeré příspěvky, fotky, komentáře a videa, které by organizace zveřejnila. Pokud by se dané příspěvky líbily, je možnost je sdílet na každém osobním profilu a díky této aktivitě by se dostaly do širší veřejnosti a vědomí lidí a původně úzký okruh by se dál šířit řetězovou reakcí. Je ale ovšem důležité zmínit, že na internetu se vyžaduje dodržování některých pravidel a veškeré činnosti zde musí být ošetřené tak, aby přinášely užitek. Přidávané příspěvky by měly být stále aktuální a měla bych z nich vyzařovat dobrou náladu, správnou atmosféru a empatie.

Dalším zdrojem pro zviditelnění domova pro seniory je možnost aktuální dění zveřejňovat každým měsícem ve městském zpravodaji města Strážnice. Vždy je vydáván k prvnímu dni příslušného měsíce. Daná organizace by zde mohla vystavit své fotografie, dění a například i výrobky vyráběné klienty, popřípadě informovat společnost o možnosti zakoupení jakéhokoliv výrobku od klienta. Také by bylo dobré, aby organizace vždy touto cestou poděkovala svým dárcům za jakýkoliv příspěvek, finanční i nefinanční dar. Vždy si toto gesto lidé rádi zapamatují. Díky těmto činnostem by se mohly zvýšit přínosy od dalších potencionálních dárců.

### **Ostatní doporučení**

Průměrná věková hranice klientů daného zařízení se pohybuje okolo 70 let. To už je věk, kdy život člověku nastavuje překážky způsobené zdravotními problémy, a to jak z hlediska mentálního, tak fyzického. Proto většina klientů jen málokdy vyjde na větší procházku nebo si zajde pro své osobní potřeby do obchodní zóny. Také návštěvnost blízkých není tak častá a pravidelná. Proto bych pro maximální spokojenost klientů zvolila danou zaměstnankyni, která by pravidelně obcházela (cca každý druhý den) veškeré klienty a sepisovala jejich přání a seznam všeho, co jim v domově chybí a co by vylepšilo jejich spokojenost. Jednalo by se o prostý nákup v klasickém supermarketu nebo i v trafice. Myslím, že to ze strany personálu není tak časově náročné a vzhledem ke spokojenosti pobytu klientů v domově by to jen přispělo.

Další variantou je možnost prodeje vlastních výrobků. Domov pro seniory po celý rok pořádá různé společenské akce, jako jsou novoroční večírek, fašanková občůzka, Mikulášská občůzka, Den seniorů, oslava Mezinárodního dne žen, Slavnostní folklorní odpoledne, pečení velikonočních perníčků apod. Proto by se daly jejich výrobky na těchto akcích vystavit

a za nějaký drobný poplatek i zakoupit. Ve městě Strážnici se také každoročně odehrává Mezinárodní folklorní festival, Strážnické vinobraní či Svatomartinské hody. Klienti tohoto zařízení dobrovolně a s chutí tvoří z krepového papíru krásné růže, které jsou vystavovány podél hlavních cest, kudy prochází průvod krojovaných. Bylo by na zvážení tuto činnost uvést za nějaký menší poplatek.

Malá připomínka v oblasti peněžních fondů je k fondu odměn. Za rok 2016 daná příspěvková organizace neposkytla žádné čerpání. Celkový zůstatek, což činí 93 070 Kč, je poměrně velký, proto by bylo vhodné nějakou část přidělit zaměstnancům ve formě odměn. Což je pro tento fond typická náplň. V úspěšné organizaci je důležitost také kladena na oblast zaměstnanců a jejich spokojenost. Spokojeností je myšleno náplň práce, ale i zasloužená mzda. A součástí mzdy bývají také odměny, kterými dává organizace na vědomí, že je s prací svých zaměstnanců spokojena a že jejich výkon odpovídá požadavkům.

## ZÁVĚR

Cílem práce bylo zhodnotit hospodaření, financování a účetnictví příspěvkové organizace Domova pro seniory Strážnice, která poskytuje sociální služby. V první části bakalářské práce byl zpracován teoretický podklad, který poskytl úvod do problematiky a základní informace o hospodaření, financování a účetnictví příspěvkových organizací, které jsou zřízeny územními samosprávnými celky. V další části práce se tyto teoretické poznatky aplikovaly na podmínky vybrané příspěvkové organizace. Bylo popsáno hospodaření s fondy, následně udělán rozbor hospodaření za pomoci finanční analýzy a specifických ukazatelů pro municipální sféru. Práce popisuje i zdroje financování. Závěr praktické práce se týkal popsání účetnictví a konkrétních příkladů, jak daná organizace postupuje při účtování. Hlavním zdrojem informací byly účetní výkazy z období let 2014 – 2016 a interní rozhovor s hlavní účetní. Výsledky finanční analýzy poskytly informace o současném stavu hospodaření a poukázaly na drobné nedostatky. Na konci práce byly navrženy možné varianty, které by mohly přispět k celkovému zlepšení hospodaření a financování dané organizace.

Výsledek finanční analýzy neprokázal žádné velké nedostatky. Malý problém byl shledán u peněžní likvidity, která v každém ze sledovaných let vykazovala hodnoty daleko vyšší, než byly doporučeny. Lze tedy říci, že organizace je poměrně stabilní.

Část této práce se také zabývala hospodářskou činností, kde byla navržena možná rozšíření a zlepšení poskytování těchto služeb. Navržen byl například pronájem nevyužitých prostor nebo využití těchto prostor pro účely samotné organizace, která by je mohla využít pro pořádání školení, kurzů a konferencí, které jsou mimo jiné také zdrojem příjmů pro hospodářskou činnost. Další návrh pro zvýšení příjmů byl podán u stravovacích služeb. Zde by organizace svou činnost mohla rozšířit podáváním svých jídel i ve své jídelně nejenom pro své klienty a zaměstnance, ale i pro ostatní obyvatele města a okolí. U částky týkající se cen za obědy je doporučeno zvýšit tuto cenu u ostatních klientů, jelikož daná organizace má stanovenou hranici pro všechny odběratele stejně – jak pro klienty svého zařízení a pro své zaměstnance, tak pro klienty ostatní. Návrh byl poskytnut také u vylepšení webových stránek, zaktivnění činnosti na sociální síti a zviditelnění v místním zpravodaji města Strážnice. Posledním návrhem bylo zpoplatnění výrobků od klientů na různých akcích pořádaných po celý kalendářní rok.

Bakalářská práce bude poskytnuta Domovu pro seniory ve Strážnici, která si v nejlepším případě vezme doporučení alespoň za myšlenku a bude uvažovat o jejich realizaci.

**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozš. Vyd. Praha: Grada, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL, 2011. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011: komentář zákona č. 250/2000 Sb. včetně účetních souvztažností, majetek svěřený a vlastní, přijímaní darů, porušení rozpočtové kázně, fondy*. 2. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, 2013. *Praktický průvodce účtováním příspěvkových organizací: sbírka souvztažností a praktické souvislé příklady: 2013*. Vyd. 1. Olomouc: ANAG. 167 s. ISBN 978-80-7263-810-9.

MÁČE, Miroslav, 2012. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Vyd. 1. Praha: Grada. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena, 2013. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 12. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ a Zdeněk MORÁVEK, 2011. *Příspěvkové organizace 2011: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2011*. Vyd. 5. Praha: Wolters Kluwer, Meritum (ASPI). 344 s. ISBN 978-80-7357-736-0.

MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ, 2016. *Příspěvkové organizace 2016-2017*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 328 s. ISBN 978-80-7552-310-5.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka, 2009. *Účetnictví státní správy a samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica. 231 s. ISBN 978-80-245-1068-2.

NOVÁKOVÁ, Štěpánka, 2014. *Účetnictví příspěvkových organizací v roce 2014: (výklad účetnictví příspěvkových organizací s praktickými příklady po novele vyhlášky č. 410/2009 Sb.)* Vyd. 1. Praha: INTES. 191 s. ISBN 978-80-904560-2-0.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck. xiv, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

SEAMAN, Bruce A. a Dannis R. YOUNG, 2010. *Handbook of research on nonprofit economics and management*. Cheltenham: Edward Elgar. 352 s. ISBN 978-1-84720-358-8.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

### Internetové zdroje

ČESKO, 2000. Zákon č. 250/2000 ze dne 07. červenec 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 73, s. 18 - 24. [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-250-2000-sb-3447>.

ČESKO, 2000. Zákon č. 218/2000 ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 65, s. 61 - 90. [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-218-2000-sb-3443>.

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2017. *Úvodní stránka* [online]. Strážnice [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.dsstraznice.cz/>

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2017. *O nás* [online]. Strážnice [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.dsstraznice.cz/clanky/o-nas/>

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2017. *Historie zařízení* [online]. Strážnice [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.dsstraznice.cz/clanky/historie-zarizeni/>

### Interní zdroje

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2015. *Výroční zpráva organizace Domov pro seniory Strážnice k 31.12. 2014*. Obsahující rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu k účetní závěrce.

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2016. *Výroční zpráva organizace Domov pro seniory Strážnice k 31.12. 2015*. Obsahující rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu k účetní závěrce.

DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2017. *Výroční zpráva organizace Domov pro seniory Strážnice k 31.12. 2016*. Obsahující rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu k účetní závěrce.



DOMOV PRO SENIORY STRÁŽNICE, 2016. *Směrnice pro rok 2016*. Obsahující podrobnější informace o celé organizaci.

**SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK**

ČÚS	České účetní standardy
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fyzická osoba
KFM	Krátkodobý finanční majetek
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
PO	Příspěvková organizace; Právnícká osoba
ÚSC	Územní samosprávné celky
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
ZoÚ	Zákon o účetnictví

**SEZNAM OBRÁZKŮ**

Obr. 1 Organizační schéma (Stejskal, 2012, s. 51).....	16
Obr. 2 Postup vybraných účetních jednotek a ostatních účetních jednotek (Otrusínová, Kubíčková, 2011, s. 47).....	28
Obr. 3 Příklad rozklíčování režijních nákladů hlavní a doplňkové činnosti (Nováková, 2016, s. 131).....	35
Obr. 4 Příklad rozklíčování náklad hlavní a doplňkové činnosti (Nováková, 2016, s. 132).....	36
Obr. 5 Hlavní vstup a zadní část budovy Domova pro Seniory, Strážnice (Interní zdroje, 2016).....	38

**SEZNAM TABULEK**

Tab. 1 Účtování pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku nákupem .....	29
Tab. 2 Příklad účtování provozního transferu bez povinnosti vypořádání bez časového rozlišení poskytnutý místní vládní institucí.....	31
Tab. 3 Příklad účtování transferu podléhajícího vypořádání v běžném období .....	31
Tab. 4 Příklad účtování fondu odměn.....	32
Tab. 5 Příklad účtování fondu kulturních a sociálních potřeb .....	32
Tab. 6 Příklad účtování rezervního fondu tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření .....	32
Tab. 7 Příklad účtování rezervního fondu z ostatních titulů.....	33
Tab. 8 Příklad účtování fondu reprodukce majetku, investičního fondu.....	33
Tab. 9 Podrozvahové účty .....	34
Tab. 10 Tvorba a čerpání fondu odměn v roce 2016 v Kč .....	44
Tab. 11 Tvorba a čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2016 v Kč.....	45
Tab. 12 Tvorba a čerpání rezervního fondu z ostatních titulů v roce 2016 v Kč .....	45
Tab. 13 Tvorba a čerpání rezervního fondu ze zlepšeného výsledku hospodaření v roce 2016 v Kč .....	45
Tab. 14 Tvorba a čerpání fondu investic v roce 2016 v Kč.....	46
Tab. 15 Majetková struktura organizace v letech 2014 – 2016 v Kč .....	48
Tab. 16 Horizontální a vertikální analýza aktiv v letech 2014 – 2016 .....	49
Tab. 17 Finanční struktura organizace v letech 2014 – 2016 v Kč .....	50
Tab. 18 Horizontální a vertikální analýza pasiv v letech 2014 – 2016.....	50
Tab. 19 Náklady z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč.....	51
Tab. 20 Horizontální a vertikální analýza nákladů z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016.....	51
Tab. 21 Výnosy z hlavní činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč .....	53
Tab. 22 Horizontální a vertikální analýza výnosů z hlavní činnosti v letech 2014-2016 .....	53
Tab. 23 Náklady z hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč.....	54
Tab. 24 Výnosy z hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč .....	54
Tab. 25 VH z hlavní a vedlejší činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč.....	55
Tab. 26 Ukazatel autarkie hlavní činnosti v letech 2014 – 2016.....	55

Tab. 27 Ukazatel rentability hospodářské činnosti v letech 2014 – 2016 v Kč.....	56
Tab. 28 Ukazatel aktivity v letech 2014 – 2016 .....	56
Tab. 29 Ukazatele financování v letech 2014 – 2016 v % .....	57
Tab. 30 Ukazatele likvidity v letech 2014 – 2016 .....	57
Tab. 31 Měsíční příspěvek oddělení domova pro seniory podle jednotlivých stupňů v roce 2016 v Kč .....	58
Tab. 32 Měsíční příspěvek oddělení domova se zvláštním režimem podle jednotlivých stupňů v roce 2016 v Kč.....	59
Tab. 33 Konkrétní příklady účtování Domova pro seniory v roce 2016 .....	61

**SEZNAM GRAFŮ**

Graf 1 Náklady z hlavní činnosti podle jednotlivých druhů v letech 2014 – 2016 ....	52
Graf 2 Výnosy z hlavní činnosti podle jednotlivých druhů v letech 2014 – 2016 v Kč .....	53
Graf 3 Jednotlivé výše zdrojů financování dané příspěvkové organizace za rok 2016 (vlastní zpracování dle interního zdroje).....	60

## SEZNAM PŘÍLOH

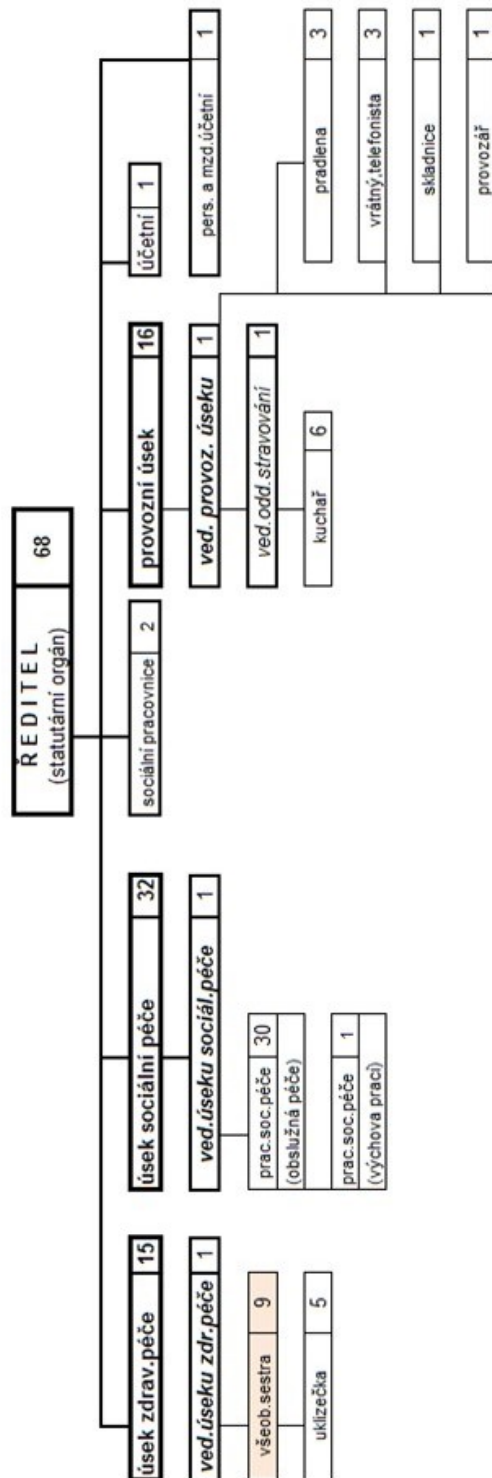
P I Organizační struktura příspěvkové organizace

# PŘÍLOHA P I: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Název organizace: Domov pro seniory Strážnice, příspěvková organizace

Příloha k Org. Řádu  
změna od 1.1.2016

## Organizační schéma



Zaměstnanců celkem: 68  
Platnost od 1.1.2016

JUDr. Ivana Kyjovská  
ředitelka

Vypracovala dne 4.5.2015 Čermáková E.